

Éntjatsiēē Jesukristoo xikó ts'én ít'a Juaa

Eén yojo kamá

1 Nga ít'siyaniī niī, ja boā je tikón Eén, kó kui Eén, Néná tikónjo, kó kuí xí Néná. ² Kuí xí tikónjo Néná ndeskande koó nga ítjats'enniī niī. ³ Kuí ngat'aa nga kamánda ngayeje ni xi tjiín, kó tsi kuijín xi boā kats'én, nde ngojín ni xi tjiín xi kamánda. ⁴ Kuí xí tikoón kjoamindyioon, kó kui kjoamindyioon kuí xí ndi'í kamaá xtaa, ⁵ kó ndi'í ts'entsjēn nínga jñoó, kó nínga jñoó kjiē ngo ndiya ts'eén ndi'í.

⁶ Kis'ijña ngo ndā xi 'mí Jua xi Néná katsanguiya, ⁷ kuí ndāa xi chistikó kamá, ts'i'e nga kuichjiājo xtaa kjoaa kui ndi'í, ts'i'e nga ngayeje xi s'ijiin. ⁸ Juaajín xi ndi'í, ta je'e tsi ts'i'e nga kuichjiā kjoaa kui ndi'í. ⁹ Kui ndi'í jakoxi xi ts'entsjēn ngayeje xtaa, je'e kui ngasondiee.

¹⁰ Kui ngasondiee kis'ijña, kó kui ngasondiee kamánda ngat'aa kui, kó xtaa kui ngasondiee kamábejín tsi kui.

¹¹ Nguindie xi ts'i'e jachó, kó xta xi ts'i'e kats'énjo'ojín. ¹² Tanga ngayeje xta xi kats'énjo'o, kojo xi kis'ijiin ja'eén, kuí xí katsjaá nguindie nga ndií Néná kamá. ¹³ Kui xta xi katsen ngat'aa Néná, jmí tsi boā ts'én katsen xikoó xta xi tjiín, ti nde jmí tsi xikó ts'én mejeén xta xi yojo katsenni.

¹⁴ Kó kuí Eén xi yojo kamá kó k'iē kis'ijñajinná, kó kamáya kjoajee, kjoajee nga Ndí ngototoo Na'mii, xi kis'ikitsiēē kjoanda kojo jakoxi. ¹⁵ Juaa tsíchjiā kjoaa kui, kó bi katsó nga katsáyá:

–KjoꞤꞤ kuiꞤ bí xi kixian an nga bi kixian an: Kui xi s'e ndibaá, kuí xí tjon ngase, ngat'a ja boꞤ je tikón nguindieꞤ nga kotíjña an.

¹⁶ Ngat'a kjoꞤanda tsieꞤ Néná jatjoni ngayeje ni xi katsjáná. Katsjáná ngo kjoꞤanda s'e katsjá nguíniná ingo kjoꞤandaa,

¹⁷ ngat'a kjoꞤakitiꞤ Néná ngat'aa MoiseꞤ nga katse'eé xtaa, tanga ngat'aa Jesukristoo nga je'e kjoꞤandaa kojo jakoxii.

¹⁸ KjiꞤ ngo xi be kókji'i Néná, kó kui ndí ngototoo xi tikón nínga tikón Néná xí Na'mii, kui boá xi akó ngat'aa Néná.

Bi ts'én katsáyá Jua BautistaꞤ kjoꞤꞤ Kjisoo

(*MatioꞤ 3:11-12; Markoo 1:7-8; RkaꞤ 3:15-17*)

¹⁹ Kó kuí ni xi'bi xi katsáyá JuaꞤ xikoó ngo chistikoꞤ, kji'a nga já nguitokoo já judío xi síndo naxiéndá Jerusalen katsanguiya chiná'mi kojo já lebita tsi'e nga bi ts'én asíyáá: “¿'Yání ji?” ²⁰ Kó katsáyá, jmí tsi jmí katsó, kó bi katsó nga katsáyá:

–Ánjín xi Kristoo.

²¹ Kó bi ki'mií nga akasíyáá:

–Ja, ¿a jí xí Elíaa tsoboꞤ?

Kó bi katsó JuaꞤ:

–Jmí, ánjín boꞤ.

S'e bi ts'én akasíyá nguinií:

–¿A jí xí chjinie'eén Néná?

S'e bi katsó.

–Jmí.

²² Kós'e bi ki'mií:

–Ja, ¿'yání jí tsoboꞤ? T'íyájne, tsi'e nga boꞤ ts'én k'uuiyájne já xí katsanguiyájne. ¿Kó se ji kjoꞤꞤ ji?

²³ Kó bi katsó JuaꞤ:

–An boá ndaa kui ndꞤ xi kanda'yáa nangui kixií xi bi tsó: “Ti'ankixijnú ndiyaá NdiꞤꞤ”, xikó katsó ndꞤ chjinie'eén Néná xi 'mí Isayaa.

²⁴ Kó xi kananguiyaa JuaꞤ já fariseo boá. ²⁵ Kó asiyaá JuaꞤ nga bi katsoó:

–¿Ja kó mí kjoꞤ nga botíndé jí, tsi jijín xi Kristoo, tsi jijín xi Elíaa, ti nde jijín xi ngo nda chjinie'eén Néná xi kjo'e'eé?

²⁶ S'e bi katsó JuaꞤ nga tsíchjia:

–An ndójoa xí botindání an, tanga k'ie tikónjinná ngo xi yajínjú, ²⁷ kuí xi'bi xi jaskan an ndibá, kui xi ngaskande tsoboájinna an nga skjíndóo n'niuú tjixíndieé.

²⁸ Kui nij xi kamá naxínda Betania, ngándaá ndeje' JordaꞤ, nínga JuaꞤ atínda xta.

Kjisoo, kuí xí ndí chotsangaa Néná

²⁹ Nga kamánguindyiojón JuaꞤ kamábe nga Kjisoo ts'éndibakón tiñaꞤ, kó bi katsó:

–K'ie tikón ndí chotsangaa Néná, xi foa'áxín jeé xtaꞤ kui ngasondiee. ³⁰ KjoꞤ kui bí xi kixian an nga bi kixian an: “Jaskan nguije jé'e an ndibá ngo nda, xi ja boꞤ je ik'íjñá nguindiee nga stsen an, ngat'a kuí xí tjón ta boajín an.” ³¹ Kó nde bejín an 'yání kui, tanga ts'i'e nga kamábe xta Israel, kuíni nga ndójoa ts'énbotindá an xtaꞤ.

³² Kó katsáyá JuaꞤ ni xi kamábe xikoó ngo chistiko, nga bi katsó:

–Kamábe an Asién Nixtjiin Néná nga ja kji'i tójo ma kji'i nga jatjajenni ndi'ak'ajmi ján, kó nga kja kis'ijñajiin Kjisoo.

³³ Kó nde bejín an 'yání kui, tanga kui xi katsanguiyana nga ndójoa ts'énbotindá an, bi katsóna: “Kui xi xchie ji nga kjoꞤjajennié Asién Nixtjiin kó nga kja k'uijñájín, kuí xi'ba xi Asién Nixtjiin Néná xí kotíndání.” ³⁴ Kó an kamábe an kui, kó je katsáyá an nga kuí bí xi ndí Néná.

Kjisoo bi ts'én tsíchjiaꞤ xtaꞤ xi tjoón

³⁵ Nga kamánguindyiojón ti kja tikón nguini JuaꞤ kojo jó xta ts'i'e, ³⁶ kó nga kamábe nga kja tso'ba Kjisoo, bi katsó:

–K'ie tikón ndí chotsangaa Néná.

³⁷ Kó nga tsint'ie kuí nií kui xta tsi'e Juaa xi joó, kijítjinguí Kjisoo. ³⁸ Kó nga kats'énk'afóya Kjisoo, nga kamábe já xí yajánguú, bi katsó:

–¿Mí xi ndyimindyiséjnú?

S'e kui jaá bi katsó:

–Rabí (Mostro tsó kui eén), ¿ñání tindyin?

³⁹ Kó Kjisoo bi katsoó:

–Jabítjinguíjnú'un, kó xchajnú.

Kó kamábe kui jaá nínga tikón, kó nga ngo nixtjiin nga kis'indo nínga tikón Kjisoo, ngat'a ma ra tsi ta chíboa nijún nga kamánguixón nga boa kamaá.

⁴⁰ Jandree, nts'ie Ximoo Peé, kuí boa ngo nda xi tsint'ieé ni xi tsíchjia Juaa, kó kijítjinguí Kjisoo. ⁴¹ Jandree kuí xí tjón kasakoo nts'ie xi 'mí Ximoo, kó bi katsoó:

–Je kasakoná Mesíaa (kui xi Kristoo, tsó kui eén).

⁴² S'e Jandree kijíjo Ximoo nínga tikón Kjisoo. Asko'á Kjisoo kui ndaa, s'e bi katsoó:

–Jí xi Ximoo ji, ndíí Jonaa, jí xi Sefa k'uiín (Ndijo tsó kui eén nga én arameo, kó Pé tsó nga én griego).

Kjisoo bi ts'én tsíchjia Nguiripee kojo Natanael

⁴³ Nga kamánguindyiojón Kjisoo kamámejeén kijí nangui Galilea kó kijí, kó kia kasakoo Nguiripee, kó bi katsoó:

–Ndibétjinguí.

⁴⁴ Kó Nguiripee naxínda Betsaida chjiani, naxínda xi chjiani Jandree kojo Peé. ⁴⁵ Kó Nguiripee kasakoo Natanael, kó bi katsoó:

–Je kasakojne kui nda xi tsíchjia Moisee nga kats'én'indó xojon kjoakitii, kojo xi tsíchjia já chjinie'eén Néná: Kjisoo boa, ndíí Kosiee xi chjiani Nasaret.

⁴⁶ Kó Natanael bi katsó:

–¿A kamarií naxínda Nasaret kjojojinni ngo ni xi nda? S'e bi katsó Nguiripee:

–Jabí'in kó xchie ji.

⁴⁷ Nga kamábe Kjisoo nga Natanael ts'éndibá tiña, bi katsoó:

–K'ie tikón k'iee ngo nda xi jakoxi nga Israel chjiani, xi majiin 'boncha.

⁴⁸ Kó bi katsó Natanael:

–¿Ná kamáyení?

S'e Kjisoo bi katsó:

–Nguindiee nga tsíchjiáa ji Nguiripee, kamábeé nga tindyin ji nguindie ngo yá igo.

⁴⁹ S'e bi katsó Natanael:

–Mostro, jí xi ndií Néná, jí xi nda Ree Israel.

⁵⁰ S'e Kjisoo bi katsó:

–¿A kjoaa nga bi kixiaán: Kamábeé nga tindyin nguindiee ngo yá igo, a kuíni nga s'ijiin? S'e xchie ngase tsie ni xi xikoó xi'bi.

⁵¹ Kó bi katsó ngase Kjisoo:

–Jakoxi ni xi xian an: Nga jún xchajnú nga tsjientíxa ndi'ak'ajmi ján, kó xchajnú nga koejenijínguú kojo nga kjoajen ndítsjeee Néná nga kjo'e'ekoón ndií nda xi'iin.

Bi ts'én kats'én Kjisoo ngo kjoandikón ngujjiin ngo ndi'ibixan

2 Kó xi ma ján nixtjin kamá ngo ndi'ibixan naxiéndá Kana, nguindie xi tikónjiin nangui Galilea, kó kja kis'ijña naaa Kjisoo, ² kó ti ki'míyaa Kjisoo kojo xta tsi'e, tsi'e nga kijí kui ndi'ibixaan nga. ³ Kó nga je je binoo, naaa Kjisoo bi katsó:

–Je nguiti jmí binojín.

⁴ Kó Kjisoo bi katsó:

–¿Ji xtachjoón, tanga mí xi be an kjoaa kui nii? Kjie fochójín chiboana.

⁵ S'e naaa Kjisoo bi katsoó já xi ndyits'enseén yamíxaa:

–Ti'ánjnu ngayeje ni xi katsojnu Kjisoo.

⁶ Kó kui nguĩndiee kis'indo jun tinaxa ndijo xi mindyia ndójoa xi s'i'en ra úchán litro ndójoa nga ngo nga ngo, kui nii xi kats'énkjién já judíoꞤ nga kats'éntsjie vojoo nguindyikon Néná. ⁷ Kó Kjisoo bi katsoó já xi ndyĩts'enseén yamáxaa:

–T'íkitsiéjnú ndójoa kui tinaxaa.

Kó kui jaá íkitsie són són ndójoa. ⁸ Kó Kjisoo bi katsó nguinií:

–Chii 'naxiéjnú kó tanguínjojnúu nda xi sikóntjoón ndi'ibixaan, ts'i'e nga skót'a.

Kó boꞤ kats'én kui jaá. ⁹ Nga askot'a nda xi sikóntjoón ndi'ibixaan ndójoa xi bino je kamaá, nda tsi nde bejín ñá kjindibáni kui nii, tanga be já xi ndyĩts'enseén yamáxaa, kó tsíchjiaa nda xi ts'énbixaan, ¹⁰ kó bi katsoó:

–Ngayeje xtaa tjón ma ra bino xi nda tsjá, s'e nguije 'niú kats'e xtaa tsjá bino xi nguindiee, tanga ji tichje'étjé ji bino xi ndaa ngaskande got'e.

¹¹ Kui boá xi'bi chíboꞤ ndikón xi tjón kats'én Kjisoo naxiında Kana, nguĩndie xi tikónjiin nangui Galilea. Kó boꞤ ts'én akó kjoajee, kó xta ts'i'e Kjisoo kis'ijiin.

¹² Nguije kamá kui nii, kijí xtjileen naxiında Kapernaum, Kjisoo, naaa, nts'iee kojo xta ts'i'e, kó ta chiboa tsi nixtjin kamaá kiaa.

Bi ts'én ts'axié Kjisoo já xi ndyibotiñá cho nditseen nangoxii

(MatioꞤ 21:12-13; Markoo 11:15-18; RkaꞤ 19:45-46)

¹³ Kó kji'a nga je tikón tiña s'ué paskuaꞤ xta judíoꞤ, Kjisoo kijí naxiında Jerusalen. ¹⁴ Kó kia nditsen nangoxii kamábe xta xi ndyibotiñá choyojo toro, chotsanga kojo tójo, kojo xta xi ndyibosikjo toon xi xió síndo, ¹⁵ kó nga kamábe kui nii Kjisoo iskjbé ngo 'niú xi kjín yíkjoꞤ, s'e tsangatjinguui kia nangoxii ngayeje kui xtaa, kojo chotsangaa kojo choyojo xi'iin, kó

atitsojo toon já xi bosíkjoo, s'e ts'ajmitójo yamíxaa, ¹⁶ kó bi katsoó já xi ndyibotiná tójo:

–Chje'éxínjnú'un kui nií k'íee, ngata ndi'a nínga stińá nijín ni'ánjnú ndi'aa Na'mina.

¹⁷ Kó xta ts'i'e Kjisoo ja'átsjieen ni xi kjit'a xojon eén Néná nínga bi tsó: “Kjoachinií ndi'áa tsjíts'enkjié nga'niúna.”

¹⁸ Kó xta judíoo bi katsó nga tsíchjia:

–¿Mí chíboa xi ti'bíjńjne nga kui nií tini'ín ji?

¹⁹ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ti'ankjatsónjnú kui nangoxii, kó xi ma ján nixtjin sa'inda nguina an.

²⁰ Kós'e bi katsó xta judíoo:

–Tanga yichán jun nó kamándani kui nangoxii, ¿kó a ji ján nixtjin kamanda nguinií?

²¹ Tanga Kjisoo, yojoo boá xi nangoxi katsoó. ²² Kó kuíni nga, kji'a nga ja'á'yaá Kjisoo nguijiin xta xi je jesoón, xta ts'i'e ja'átsjieen nga kui nií xi katsó, kó kis'ijiin xojon eén Néná kjojo én xí katsó Kjisoo.

Bi ts'én kamábe Kjisoo kókón ngayeje xtaa

²³ Tjienga kis'ijńa Kjisoo naxińdá Jerusalen nixtjiin s'ué paskuaa, achichí ma xta xi kis'ijiin ja'eén nga kamábe ngayeje kjoandikón xí kats'én, ²⁴ tanga Kjisoo kamá'niátakónjín kui xtaa, ngat'a be kókón ngayejee, ²⁵ kó jmí kjoajín nga tjín xi katsáyaá kókón xtaa, ngat'a ja boá je be kui kókón, kó kóts'en ts'énkjó.

Kjisoo bi ts'én tsíchjianiimjó Nikodemoo

3 Ngo nda fariseo kis'ijńa kui nguindiee xi 'mí Nikodemo, xi nda nguitokoo xta judíoo, ² kui ndaa kijíkatsijeen Kjisoo nga jńoo, kó bi katsoó:

–Mostro, je yajne nga Néná katsanguiyaa ji nga mostro ji, ngat'a jmjín xi sa'ín kui chíboa ndikón xi ni'ín ji tsi Nénajín tikónjo.

³ S'e Kjisoo bi katsó:

–Jakoxi, jakoxi ni xi xiáan nga tsi ngo xi stsenjín nguíní, kamajín skuie xikó ts'én botixómá Néná.

⁴ S'e bi katsó Nikodemoo:

–¿Kóts'en kamaa stsen nguíní ngo nda tsi je xchá? ¿A kamarií k'os'ien nguíní xi ma jó ndiya ndoboandíí naaa, s'e stsen nguíní?

⁵ S'e Kjisoo bi katsó:

–Jakoxi, jakoxi ni xi xiáan nga tsi ngo xi ndójoajín kojo Asién Nixtjiin Nénajín stsen nguíní, kamajín k'os'ien nínga botixómá Néná. ⁶ Tsi ngo xta xi yojo nga katsen, yojo boá, kó tsi xi ngat'aa nga Asién Nixtjin Néná stsení, asién nixtjin boá. ⁷ Ngata ndajín maá kjoaa nga bi kixiaán: “Chjiénga ingo ndiya stsen nguíníjnú.” ⁸ Tjoo botsié ta nínga mejénrií, kó nda'yé ji nga fonie, tanga nde yejín ná ts'éndibání kó ti nde yejín ji ná ts'énfí, boa fóyanií ngayeje xta xi Asién Nixtjiin Néná katsenni.

⁹ Kó ti tsíchjiá nguíní Nikodemoo nga bi katsó:

–¿Kó kóts'en nga kama kui nii?

¹⁰ S'e Kjisoo bi katsó:

–¿Ngo mostro xi chjiani Israel ji, kó a yejín ji kui nii?

¹¹ Jakoxi, jakoxi ni xi xiáan ji nga ni xi yajne ndokjoajne, kó ni xi kamáyajne, kuí ni xi 'míyajne, tanga s'ijinjin majnú ni xi ndyindokjoajne. ¹² Tsi nii kui ngasondiee xi tsíchjiájojnú'un, kó s'ijinjin majnú, ¿ja kóts'en kama s'ijinjinú tsi nii ndi'ak'ajmii xi kuichjiájojnú'un?

¹³ Kó nde kjie ngo xi fí ndi'ak'ajmi ján, ta kuí tsi xi jatjajenni ndi'ak'ajmi ján, kuí xí ndíí nda xi'iin, xi tikón ndi'ak'ajmi ján.

¹⁴ Kó xikó ts'én iskjinink'a Moisee yee kia nangui kixií, ti boa ti ts'én chjanínk'á ndíí nda xi'iin nga, ¹⁵ tsi'e nga ngayeje xi s'ijiin kui, xchajajín, kó tasá ngat'ieé kjoamindyion ngatsjé nixtjiin.

Bi ts'én kamátjoó Néná xtaꞤ kui ngasondiee

¹⁶ Ngat'a Néná achichí tjó kamaá xtaꞤ kui ngasondiee, nga katsjá ndí ngototoo, tsí'e nga ngayeje xi s'ijiin kui, xchajajín, kó tasá ngat'ieé kjoamindyion ngatsjé nixtjiin. ¹⁷ Ngat'a Néná jmí tsi katsanguiya ndíi kui ngasondiee tsí'e nga sa'ínjeé xtaꞤ, katsanguiya tsí'e nga kui ndíi xi k'oxié'á xtaꞤ.

¹⁸ Xi s'ijiin kui, kamajéjiin, tanga xi s'ijinjiin kui, je tjeen jé, ngat'a kis'ijinjiin ja'eén ndí ngototoo Néná. ¹⁹ Tangat'anii kui nií nga kamajéná: ngat'a ndíi je'e kui ngasondiee, tanga xtaꞤ tjó ngase kamaá kjoajñoó ta boajiin ndíi, ngat'a ndajín kji'i ni xi kats'én kui xtaꞤ. ²⁰ Ngat'a ngayeje xta xi ndajín kji'i ni xi ndyits'en, ch'oo ndíi xí ts'entsjeen, kó fíkon tiñajiin ndíi, tsí'e nga xchajín ni xi ndyits'en, ²¹ tanga xta xi ni xi jakoxi ndyits'en, fíkoón ndíi, tsí'e nga kamaya ngayeje ni xi ndyits'en nga ndyits'enkátjosoón Néná.

JuaꞤ bi ts'én katsáyá kjoaa Kjisoo

²² Jaskan nguie kamá kui nií, Kjisoo kojo xta tsí'e kijí nangui Judea kó kia kis'ijñajo kui jaá, kó kjín xta atínda. ²³ Kó ti kia kis'ijña JuaꞤ nga atínda xta kia naxínda Enon, t'a naxínda Salim, ngat'a achichí ndójoa kis'ie kía, kó xtaꞤ kia kijí tsí'e nga kastínda. ²⁴ Kui nií kamá nguindiee nga kisi'ya ndoboaya JuaꞤ.

²⁵ S'e já xi xta tsí'e JuaꞤ kojo ngo nda judío askjoyá kjoaa xikó ts'én sa'íntsjie yojoo xtaꞤ nguindyikon Néná. ²⁶ Kó kui jaá kijíkoón JuaꞤ kó bi katsoó:

–Mostro, kui nda xi tikónjóo ji xi ingoboaá ndeje' Jordaán kui xi kandokjoejejne, ts'énbotínda kó ngayeje xta xi ndyifochooón.

²⁷ S'e bi katsó JuaꞤ:

–Nde ngojín xta xi skíbé ngo ni, tsi ndi'ak'ajmijín xi tsjaá. ²⁸ Ti júnní xi chistikona kamájnú nga bi kixian an: Ánjín xi Kristoo, an xí kananguiyatjónna. ²⁹ Kji'a nga ma ngo ndi'ibixan, kuí nda xi kuixaan xi tsí'e kama na xi kuixaan,

tanga nda amingoo nda xi kuixaan xi tikón t'aa nt'ieé kó 'niú tsja maá ni xi tsó nda xi kuixaan, boá ts'én nga je kjimandojo kjoatsjana ngot'e. ³⁰ Kui boá xi chjiénga 'niú ngase ngatama yandikón, kó an chiboa ngase ngatama yandikónna.

Xi ndibání ndi'ak'ajmi ján

³¹ Kui xi kjindibáni nk'a ján, kuí xí je ngase ta boajínni ta'ya xtaní, kó kui xi ngasondiee nanguii, kuí xí xta ngasondie, kó ni xi tsí'e ngasondiee xí chjia. Tanga kui xi ndi'ak'ajmi ján kjindibáni, je ngase ta boajínni ta'ya xtaní, ³² kó chjia xikoo ngo chistikó kjoaa ni xi je kamábe kojo ni xi je tsint'ieé, kó ta'yajín xi s'ijjin ni xi tsó. ³³ Kó kui xta xi tjis'ijjin, kuí xí be nga tjiín kjoakixi Néná. ³⁴ Ngat'a kui xi katsanguiya Néná, eén Néná xí chjia, ngat'a Néná tsjaá ngayeje nga'niuú. ³⁵ Néná xí Na'mií tjoó ndíí, kó ngayeje nií nguíya tsja íjñá. ³⁶ Xi s'ijjin ndíí Néná, tjiín kjoamindyion ngatsjé nixtjiin, tanga xi s'ijjinjín sakójiín kjoamindyioon, tasá kjoaxchaán Néná sakoó.

Bi ts'én tsíchjiajo Kjisoo ngo xtachjón xi chjiani Samaria

4 Kó nga kamábe Kjisoo nga já fariseo tsint'ieé nga bi ki'mií: Nga Kjisoo kjin ngase kamá xta xi kijítjinguíi kui, kojo nga kjin ngase kamá xta xi atínda kui ta boajiín Juaa, ² nda tsi nga jakoxi xta tsí'e Kjisoo boá xi atínda xta. ³ Kjisoo jatjoni nangui Judea, s'e kijí nguíní nangui Galilea.

⁴ Kó chjiénga nangui Samaria ja'a nga kijí. ⁵ Kó jachó ngo naxínda xi chjiani nangui Samaria xi 'mí Sikaar, tiña nínga tikón t'anangui xi katsjaá Jakob ndíí xi 'mí Kosiee. ⁶ Kó kia kis'ijña ngo ndañch'i xi tsí'e Jakob. Kós'e Kjisoo achichí je jenda kjoaa ndiyaá, s'e xió kis'ijñat'a ndañch'íí, je ra mején ma ndis'ué kuí chiboa. ⁷ S'e jachók'axié ndójoa ndañch'íí ngo xtachjón xi chjiani nangui Samaria, kó Kjisoo bi katsoó:

–Chíí ndójoa te'ení.

⁸ Tjienga xta tsi'e Kjisoo kijík'atsie ni chinie nínga tikón naxiíndaá.

⁹ Na xi chjiiani nangui Samariaa, bi katsoó:

–¿Kóts'en nga ji xi ngo xta judío ji, chjie'ée ndójoa ngo na xi chjiiani nangui Samaria?

Ngat'a ndajín tsa'a xkjín xta xi chjiiani nangui Judea kojo xi chjiiani nangui Samaria. ¹⁰ S'e Kjisoo bi katsó:

–Tsi yera ji kjoandaá Néná, kojo tsi yera ji 'yání xi bi tjiítoó: “Chií ndójoa te'éní”, ji ra xi chjie'ée, kó kuí xí tsjaá ndójoa xi tsjaá kjoamindyion xtaa.

¹¹ Kós'e bi katsó kui xtachjoón:

–Ndiá, tanga nde ni xi ko'naxiéje ji ndójoaa jmíjín, kó achichí nanga ndañh'íí kó, ¿ná tikoón ndójoa xi tsjaaná kjoamindyion? ¹² ¿A xchá ngase ji ta boajíin xta tje xchájne Jakob, xi katsjájne kui ndañh'íí, nínga kats'e ndójoa kui, ndíi kojo cho xi kamáxchaá?

¹³ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ngayeje xta xi k'uí kuí ndójoa xi'bi, kamáxíndaá nguinií, ¹⁴ tanga xi k'uí kui ndójoa xi tsjáa, nguinijánjín kama xíndaá, ngat'a kui ndójoa xi tsjáa kui boá xi ngo ndañh'i xi kjoíjoo ndójoa xi tsjaá kjoamindyion ngatsjé nixtjiin xtaa.

¹⁵ S'e bi katsó kui xtachjoón:

–Ndiá, ja te'éní kui ndójoaa tsi'e nga nguiti kamaxíndájinna, kó nguiti kjoé'ek'axiéjín an ndójoa k'iee.

¹⁶ S'e Kjisoo bi katsó:

–T'en ndokjoée xi'íin, s'e ndibé ji k'iee.

¹⁷ Kó bi katsó kui xtachjoón:

–Jmí xi'injínna.

S'e Kjisoo bi katsó:

–Nda kji'i ni xi kase nga jmíjín xi'in, ¹⁸ ngat'a ún xi'in je kis'iee, kó xi tikoón ngot'e xi'íinjin boá, jakoxi ni xi kase.

¹⁹ S'e bi katsó kui xtachjoón:

–Ndiá, bee kon an nga xta chjinie'eén Néná rá ji. ²⁰ Xta tje xchájne k'ie kui tjinguii kats'éndikón Néná, tanga jún bi 'míjnu: chjiénga naxínda Jerusalen si'antsjáa Néná.

²¹ S'e Kjisoo bi katsó:

–Xtachjoón, s'ijin ngatamaa nga je makjachó chiboa nga je nguiti jmíjn xi chjiénga kjindibá kui tjinguii kojo tsi chjiénga koeje naxínda Jerusalen ts'e nga sa'índikón Na'mii.

²² Jún yajínjnu ni xi ndyini'ándikónjnu, tanga jin yajne 'yáni xi ndyini'ántsájne, ngat'a kjoa'naxié'aá ngujiin xta xi judioo kjotjoni, ²³ tanga s'e ndibá ngo chiboa, kó ngot'e boá, kji'a nga xta xi jakoxi nga ts'endíkoón, sa'índikón Néná xí Na'mii nga asién nixtjin kojo nga jakoxi, ngat'a Na'mii kui xta xi ndyits'endikoón ts'énmongase nga si'ándikón. ²⁴ Asién Nixtjin boá Néná, kó xi sa'índikón, chjiénga asién nixtjin kojo nga jakoxi nga sa'índikón.

²⁵ S'e bi katsó kui xtachjoón:

–Je be an nga s'e ndibá Mesíaa, kui xi Kristo 'mií, kó kji'a nga kjo'e kuí xí kotsoyajne ngayeje nii.

²⁶ S'e Kjisoo bi katsó:

–An boá, kui xi ts'énychjajoo ji.

²⁷ Kó kji'a ma jachó xta ts'e Kjisoo, kó kijíndikoón nga Kjisoo ngo xtachjón ts'énychjajoo, tanga nde ngojín xi bi katsoó: ¿Mí xi tibosíye ji? Kojo tsi, ¿mí xi tindokjoeje kui xtachjoón?

²⁸ S'e kui xtachjoón íjñamasien nisa ndójoaa, s'e kijí naxíndaá, kó bi katsoó ngayeje xtaa:

²⁹ –Jabíjnu'un, kó ndibá tsitsíjenjnu ngo xta xi katsáyána ngayeje ni xi je kats'en an. ¿A kuijín xi Kristoo tsoboa?

³⁰ Kó xtaa jataxie naxíndaá s'e kijí nínga tikón Kjisoo.

³¹ Tjiénga kjima kui nii, xta ts'e índaseen Kjisoo nga bi katsoó: –Mostro, chiní chíí ni chinie.

³² Kós'e Kjisoo bi katsó:

–An tikónna ngo ni chinie xi yajínjnu.

³³ Kó xta ts'e Kjisoo ja k'ie ja ngaján bi katsoó xkjín:

–¿Axa je tjin xi je je'ejoo ni chinie?

³⁴ Tanga Kjisoo bi katsó:

–Ni chiniena, kui boá nga chjiénga sa'ínkjatjosón an ni xi mejeén xi katsanguiyana, kó nga kamandojo ni xi mejeén sa'ín kuí. ³⁵ ¿A bijín 'míjnu jún: “Ngui nijún sá chaja nga kjocho nixtjin nga kama ko'najen ni xi kamáxchaá”? Tanga k'ie xiyájnú'un ngot'e: Chjáj'ajnú ndyikonjnu kó tsitsíjenjnu kui t'anangui, ngat'a je jachó nixtjiin nga kama ko'najen ni xi kamáxchaá. ³⁶ Kó nda xi k'ojen kui ni xi kamáxchaá, sakoó chjií, kó kjoa'á'yá ni xi kamáxchá kui xi tsjá kjoamindyion ngatsjé nixtjiin, tsi'e nga tsja kamaa nda xi ítjie kojo nda xi ja'á'yá ni xi kamáxchaá. ³⁷ Ngat'a jakoxi ni xi tsó kui eén: “Ngo xó xi 'bítjie kó kje'e xó xi 'bojen ni xi kamáxchaá.” ³⁸ Kó an ts'éntsanguiyájnú'un tsi'e nga ko'najenjnu ni xi júnjin ik'ítjiejnu, kje'e xi kats'énxánguí kui ni, kó jún ko'najenjnu too kui xaá.

³⁹ Kó achichí ma xtá xi chjiani nangui Samaria xi síndo kui naxíndaá xi kis'ijiin Kjisoo, kjoaa nga bi katsó kui xtachjoón: “Katsáyá ngayeje ni xi je kats'en an.” ⁴⁰ Kó nga jachókoón Kjisoo já xi chjiani nangui Samaria, índaseen tsi'e nga kia kis'ijñajo kui jaá, kó Kjisoo jó nixtjin kamaá kjaa. ⁴¹ Kó achichí ma xtá xi kis'ijiin Kjisoo kjoaa én xí tsíchjia, ⁴² kó bi ki'mií kui xtachjoón:

–Jmí tsi ta kjoaa ni xi kasejne nga s'ijinjne, s'ijinjne kjoaa nga jin ma xi kanda'yájne ni xi katsó kó nga je yajne nga jakoxi boá nga kui xi Kristoo, xi k'oxié'á xtaa kui ngasondiee.

Bi ts'én kats'éndaya Kjisoo ndachíí ngo nda xi tjín xá

⁴³ Jaskan nguije ja'a xi jó nixtjiin, Kjisoo kijí xtjieen nangui Galilea. ⁴⁴ Ngat'a ti kuíni Kjisoo xi katsáyá nga ngo nda chjinie'eén Néná yandíkonjín ti kjaa nangui. ⁴⁵ Nga jachó nangui Galilea, tsja kamaá xtá xi chjiani kjaa nga jachó, ngat'a ja boá je kamábe ngayeje ni xi kats'én naxíndaá Jerusalen nga kamá s'ueé, ngat'a ti kijí kui jaá s'ueé nga.

⁴⁶ S'e kijí nguíní Kjisoo naxíndá Kana nguíndie xi chjiani nangui Galilea, nínga ndójoaa bino kats'én. Kó kĩa kis'ijña ngo nda xi ts'énxát'aa nda ree, kó kui ndaa oon ndíí xi tikón naxíndaá Kapernaum. ⁴⁷ Kui ndaa nga tsint'ié nga Kjisoo jatjoni nangui Judea, s'e jachó nangui Galilea, kijíkoón kó 'niú tsí'aa Kjisoo tsi'e nga kjindibá ts'endáya ndíí, ngat'a je ma k'ien. ⁴⁸ Kós'e Kjisoo bi katsoó:

–Nde s'ijinjínjnú jún tsi xchajínjnú ngo chiboa kojo tsi ngo kjoandikón.

⁴⁹ Tanga kui nda xi ts'énxájo nda ree bi katsoó:

–Ndiá, ndibé chíí ji ndi'ana nguindiee nga koya ndína.

⁵⁰ Kó Kjisoo bi katsoó:

–T'en ndí'áa tikón ndíí.

S'e kui ndaa kis'ijiin ni xi katsó Kjisoo, s'e kijí. ⁵¹ Tjienga ts'énfí ndi'aa, kastíkjá já mosoo kó katsáyaá nga tikón ndíí.

⁵² S'e kui ndaa asíyaá kui jaá mosoo mí chiboa nga kamándaya ndíí, s'e bi katsoó kui jaá:

–Ma ra chiboa ngo nga kamánguixón nga katjo'óxiín nt'ee.

⁵³ S'e kui na'mií kui ndíí kamákjiin nga kuí ma chiboa nga bi katsoó Kjisoo: “Tikón ndíí.” Kó kuíni nga kui kojo xta xi síndo ndi'aa kis'ijiin Kjisoo.

⁵⁴ Kuí xi'bi xi ma joó kjoandikón xí kats'én Kjisoo nga jatjo nangui Judea kó ja'a xtjjeen nangui Galilea.

Bi ts'én kats'éndaya Kjisoo ngo nda xi oon

5 Jaskan nguije kamá kui nií kamá ngo s'ueé já judíoo kó kijí Kjisoo naxíndá Jerusalen. ² Kĩa naxíndá Jerusalen, tiña ngo nguíndie xi 'mí ngantjoaa chotsanga kis'ijña ngo tixa je xi ndyia ndójoa xi 'mí Betesda nga én ebreo, xi ún nguíndie tjink'ién kis'iee. ³ Nguíndie tjink'ieén kui nguíndiee achichí ma xta xi oon kis'indo, xi tika, xi fí nima t'a kojo xi nima se, xi askoyaá nga kamatíyaá ndójoaa, ⁴ ngat'a ta kji'a xóní nga ngo xó ndítsjeee Néná jatjajen nínga

tikón kui tixá xi ndyia ndójoaa, s'e ts'éntiyá xoó ndójoaa, kó ta xta xi tjón sanguínjin xó yojoo kui tixaa, mandaya xó tajña chi'inní xi tjiín. ⁵ Kó kīaa kis'ijña ngo nda xi nima se xi kantji'ún ján nónií nga kji'ijña'on. ⁶ Nga kamábe Kjisoo nga kji'ijña kojo nga kjín nónií nga oon, bi katsoó:

–¿A mejeén nga kamandaya ji?

⁷ Nda xi nima see bi katsoó Ndiāa:

–Jmíjinna xi sanguínjinna tixá xi ndyia ndójoaa nguije matiyaá, ngat'a tjienga ts'énfí an, kje'e xí ts'énna.

⁸ S'e Kjisoo bi katsoó:

–Tisítjin, chjábe ncháan kó t'en ji.

⁹ Ti kji'a kamándaya kui ndaa, kó iskjbé nchaan, kó kijiyase. Nixtjin ndikón ma nga kamá kui nii. ¹⁰ Kós'e xta judíoo bi katsoó nda xi kamándayaa:

–Nixtjin ndikón ngot'e, kó tsjandiéjín kjoakitii nga x'ienijín ji ncháan.

¹¹ S'e bi katsó kui ndaa:

–Tanga kui xi kats'éndayana, ti kuíni xi: “Chjábe jí ncháan kó t'en ji.” Katsóna.

¹² Kó bi katsó já judíoo:

–¿'Yání boá kui nda xi bi katsoó: “Chjábe jí ncháan kó t'en ji.”?

¹³ Kó nda xi kamándayaa kamábejín 'yání boá xi boá katsoó, ngat'a Kjisoo kichajájin nguijiiin kui xta xi síndo kui nguindiee. ¹⁴ Jaskan nguije kamá kui nii, Kjisoo kamábe kui ndaa nguiya nangoxii, kó bi katsoó:

–Ján'an, je kamándaya ji, nguiti ni'ínjéjín 'ne, tsájmi ngo ni xi tsie ngase kamaa.

¹⁵ Kijí kui ndaa, kó katsáyaá xta judíoo nga Kjisoo xi kats'éndaya. ¹⁶ Kó tangat'anii kui nii nga xta judíoo tsangatjinguui Kjisoo kó kamámejeén kats'énk'ién, ngat'a nixtjin ndikón nga kats'én kui nii. ¹⁷ Kó Kjisoo bi katsoó:

–Na'mina ngaskande ngot'e ts'énxá, kó kojo an ts'enxá an nga.

¹⁸ Kó kuíni nga 'niú tsangasee já nguitokoo xta judíoo nga kamámejeén sa'ínk'ién Kjisoo, ngat'a kamábendikónjín nixtjin ndikoón, kó inijmi nga Néná xí Nə'mii kui, kó nga ti Néná kui katsó.

Bi ts'én katsáyá xaá Kjisoo

¹⁹ S'e Kjisoo bi katsó:

–Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un: Ta jmíjín ni xi kamaa sa'ín soboa ndií Néná, ta kuí tsi ni xi ts'én ni xi be nga ts'én Nə'mii, ngat'a ngayeje ni xi ts'én Nə'mii, ti kuí ni xi ts'én ndií.

²⁰ Ngat'a Nə'mii achichí tjoó ndií kó bokoó ngayeje ni xi ts'én, kó tsie ngase ni xi s'e kokoó xi ngaskande jún koejendikónjín.

²¹ Ngat'a xikó ts'én maá Nə'mii ts'énkja'á'yaá xta xi je jesón kó tsjá nguinií kjoamindyion, ti boá ti ts'én ndií Néná kama tsjaá kjoamindyion xta xi mejeén kui. ²² Ngat'a Nə'miijín xi tsáya tsi nda kojo tsi ndajín ndyits'en xtaa, ndií boá xi katsjaá nga kui xi kotsoya tsi nda kojo tsi ndajín ndyits'en xtaa, ²³ tsi'e nga ngayeje xta skuiendikón ndií xikó ts'én bendikón Nə'mii. Xi bendikónjín ndií, bendikónjín Nə'mi xi katsanguiya nga.

²⁴ Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un: Xi kuint'ie éenna kó s'ijiin xi katsanguiyana, k'uieé kjoamindyion ngatsjé nixtjiin, kó kamajéjín, ngat'a xín je kats'énkja'a kjoaboyaa, kó je katse'ee kjoamindyioon. ²⁵ Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un: Nga je jachó chiboá nga ngayeje xta xi je jesón kuint'ie eén ndií Néná, kó xi kuint'ie, k'uíndo nguinií. ²⁶ Ngat'a Nə'mii takó tikón, kó ti boá ti ts'én katsjaá kjoanda ndií nga takó tikón. ²⁷ Kó ti katsjaá xá tsi'e nga kama kotsoya tsi nda kojo tsi ndajín ndyits'en xtaa, ngat'a kuí boá xi ndií nda xi'iin. ²⁸ Ngata fíndikónjínjín kjoaa kui nii, ngat'a s'e kjocho chiboá nga ngayeje xta xi je jesoón kuint'ie ndaa, ²⁹ kó xta xi ni nda kats'én, kjoa'á'yaá tsi'e nga k'uíndo nguinií, tanga xi ndajín kats'én, ti kjoa'á'yaá nga, tanga tsi'e nga kamajérií.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo ni xi bokó xaá

³⁰ Kamajínna sa'in an ngo ni an soboa, xikó ts'én nt'ié an, boá ts'én xiya an tsi nda kojo tsi ndajín ndyits'en xtaa, kó kixi ts'én kotsijéen tsi nda kojo tsi ndajín ndyits'en xtaa, ngat'a jmi tsi ni xi mejénna an xi mongase an, ni xi mejeén xi katsanguiyana xí mongase an. ³¹ Tsi ti an xi ts'en an chistiko yojona, jmi ni chjjiín ni xi xian an. ³² Kje'e xí chistiko kjima kjoaa 'yáni an, kó be an nga jakoxi ni xi tsáyá kjoaa an. ³³ Jún kananguiyachonjnúu xta xi asiyaá Juaa, kó kui katsáyájnú ngo ni xi jakoxi, ³⁴ tanga an chjiénjínna tsi ngo xta kotsoya kjoaa an, tanga kui ni xi xiya an tsi'e nga kjoajín. ³⁵ Juaa boá kui ndi'í xi kití kojo xi kats'éntsijéen, kó jún kamámejénjnú nga tsja kamájnú kui ndi'í chiboa nixtjin. ³⁶ Tanga an tikónná ngo én chistiko xi je ngase ta boajín xi tsíchjia Juaa kjoaa an, ngat'a kuí xá xi katsjána Na'mina xi katsanguiyana tsi'e nga kjoajósón ni xi ts'en an ngot'e, kuí xí chjia kjoaa ni xi ts'en an. ³⁷ Kojo Na'mina xi katsanguiyana xí kjima chistiko kjoaa an, nda tsi kje nda'yájínjnú ndaa kojo kje yájínjnú kókji'i asiéen, ³⁸ kó ti nde tikónjinjínjnú eén, ngat'a kui xi katsanguiya kui, kini'áns'ijinjínjnú. ³⁹ Chját'ayájínjnú ni xi tsó xojon eén Néná, ngat'a boá ts'én nga kja sakójnú kjoamindyion ngatsjé nixtjiín, kó kui boá kui én chistiko xi chjia kjoaa an, ⁴⁰ kó mejénjínjnú nga k'ie kjo'é'echonjnú'un tsi'e nga k'uiéjínjnú kjoamindyioon. ⁴¹ Ts'enjo'ojín an kjoaje xi tsjaana xtaa, ⁴² tanga je kamábe an nga tikónjínjnú kjoatjoó Néná. ⁴³ Ngajoo Na'mina je'e an, kó kini'ánjo'ojínjnú'un, tanga tsi kje'e xí je'e xki tsi'e soboa, kuí xi'ba xi ni'ánjo'ójnú. ⁴⁴ ¿Kóts'en kama s'ijinjnú, nga ja k'ie ja ngaján ndyiboe'éjnnúu kjoaje xinguijnú, kó ndyimindyisejínjnú kjoaje xi tsjaaná Néná xí ngototoo? ⁴⁵ Ngata ni'ánkjójínjnú nga an xi konguíta'ínjnú'un nguindyikon Na'mina, kjoakiti xi kats'énda Moisee boá xi koónguita'ínjnú, kuí xí ndyichiyákjoajnú. ⁴⁶ Ngat'a tsi kini'áns'ijinjínjnúu Moisee, ti kini'áns'ijinjínjnú an tsoboa, ngat'a kuí Moisee xi kats'én'indó xojon kjoaa an. ⁴⁷ Tanga tsi

kini'áns'ijinjínjnú ni xi kats'én'indó Moisee ja, ¿kóts'en s'ijinjnú éna?

Bi ts'én kats'énkjíén Kjisoo ún mi xta

(Matioo 14:13-21; Markoo 6:30-44; Rkaq 9:10-17)

6 Nguije kamá kui nii, Kjisoo kijí xi ingoboaá nguindio tsie xi tikón nangui Galilea, kui xi ti Tiberia 'mií nga. ² Kó achichí ma xta xi kijítjinguui, ngat'a kamábe ngayeje kjoandikón xí kats'én nga kats'éndaya xta xi oon. ³ Kó Kjisoo kijínijínguú ngo tjingui kós'e kia kis'ijñando kojo xta tsi'e. ⁴ Kó je kjimatiñaá nga kama s'ueé paskuaa, s'ueé já judío. ⁵ Nga iskjink'a kjen Kjisoo achichí ma xta xi kamábe nga ndyifikoón, kó Kjisoo bi katsoó nga asiyaá Nguiripee:

–¿Ñání si'antsié pan xi skjinié kui xta kjiín?

⁶ Tanga katsó kuí nii ta tsi'e nga skót'ayákón Nguiripee, ngat'a ja boá je be Kjisoo ni xi sa'ín. ⁷ S'e Nguiripee bi katsó: –Tsi jó úchán ton denario pan si'antsié nde kjochó'ájín tsi nde ta chíí tsi sakoó nga ngo nga ngo kui xtaa.

⁸ Ngo nda xi xta tsi'e Kjisoo xi 'mí Jandre, nts'ie Ximo Peé bi katsó:

⁹ K'ie tikón ngo nda xongo xi ya'a ún pan xi sebada kamándani kojo jó tjio, tanga ñá kjochó'á kui nii ngayeje kui xtaa.

¹⁰ Kós'e Kjisoo bi katsó:

–Ti'ank'índotiejnú kui xtaa.

Kó achichí k'ijñá kis'ie kui nguindiee, kó ma ra tsi ta ún mi já xi'in xi kis'índotiee. ¹¹ Kó Kjisoo iskjbé kuí paan kó nguije katsjaá ndok'óchji Néná, katsjaá xta tsi'e, tsi'e nga kui jaá sa'ínkja'asoón ngayeje xta xi síndotiee, ti boá ti kats'eén tjioo nga. Kó ngayeje xtaa iskjinié ta xikó kji'i kamámejénrií. ¹² Kó nguije kitsie chan chaan xtaa, Kjisoo bi katsoó xta tsi'e:

–Chja'á'yájnú ngayeje pan xi ts'anguui, tsi'e nga kjotsonjín.

¹³ Kó kui jaá ja'á'yá pan xi ts'anguii kui xi chjiani pan xi uún, kó tiejõ nisenya kamá. ¹⁴ Kós'e nga kamábe kui jaá kui chibõa xi kats'én Kjisoo, bi katsoó:

–Jakoxi nga kui ndaa xi nda chjinie'eén Néná kui xi kjoe'e kuí ngasondiee.

¹⁵ Tanga nga kamákjiín Kjisoo nga kui jaá kjojo kjoa'niú, kó re sa'ín, kijí soboá nguini nínga tikón tjinguui.

Bi ts'én kistso'ba Kjisoo ngasoón ndáchikoón

(Matioo 14:22-27; Markoo 6:45-52)

¹⁶ Kó kji'a nga je kamájnoó, xta tsi'e Kjisoo kijí t'a ndáchikoón, ¹⁷ kó kijíya ngo tjosso je nga kijí xtjieen naxiínda Kapernaum. Nguije jnoó, Kjisoo kjiie fochokónjiín kui jaá, ¹⁸ kó kjindibá ngo tjo'niú kó nga'niuú ndójoaa achichí nk'a kamá. ¹⁹ Je ra ma tsi ta ún kjojo tsi jún kilometro nínga ndyifocho, nga je iskjindaá tjosso jee nga kamábe Kjisoo, nga tso'báyise ngasoón ndáchikoón kó xtjieen nínga tikón tjosso jee ts'énfi, kó achichí katsakjónní kui jaá. ²⁰ Tanga Kjisoo bi katsoó:

–An boá, ngata ndakonjín majnú.

²¹ Kós'e kui jaá achichí tsja kamaá nga Kjisoo ts'as'ien nguuya tjosso jee, kó tjienmá jachó nguindie nínga ndyifi.

Xtaa bi ts'én tsangase Kjisoo

²² Nga kamánguindyiojón, xta xi kis'indo xi ingoboaá ndáchikoón kamábe nga ta ngo tsi ma tjosso je xi tikón kiaa, kó nga xta tsi'e Kjisoo kijí soboá jmí tsi kjojo Kjisoo. ²³ Kós'e kje'e tjosso je xi chjiani naxiínda Tiberia jachó nguindie nínga iskjinie pan nguije Ndiaa katsjá ndok'óchji. ²⁴ Kji'a nga kamábe xtaa nga Kjisoo kjojo xta tsi'e kjiáin síndo, kijíya tjosso jee, s'e kijí xtjieen naxiínda Kapernaum, nga tsangase Kjisoo.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga kui boá xi paan kjoamindyioon

²⁵ Kó nga kasakoo Kjisoo xi ingoboaá ndáchikoón, bi katsoó:

–Mostro, ¿kji'ání jé'e ji k'íee?

²⁶ S'e Kjisoo bi katsó:

–Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un nga jún ndyimindyiséjnú'un kjoaa pan xi kichiniejnu kó kats'éntsiejnú, jmí tsi kjoaa chíboá xi kamáyajnú. ²⁷ Ti'anxájnú, tanga jmí tsi kjoaa ni chinie xi fee, tasá ti'anxájnú kjoaa ni chinie xi tsjaajnú kjoamindyion ngatsjé nixtjiin, kui xi tsjaajnú ndí ndá xi'íin, ngat'a je Néná xí Na'mii katsjáxaá kui.

²⁸ S'e bi katsó kui jaá:

–¿Mí xi chjiénga si'anjne tsi'e nga si'anjne xaá Néná?

²⁹ S'e Kjisoo bi katsó:

–Kuí xi'bi xi xaá Néná, nga si'ans'ijinjú kui xi katsanguiya kui. ³⁰ S'e bi katsó kui jaá:

–¿Mí kjoandikón xi si'in ji tsi'e nga xchajne, s'e s'ijinjne?

¿Mí xá xi ni'ín ji? ³¹ Xta tjié xchájne iskjinie mana xi katsanguiyaa Néná kja nangui kixí xikó ts'én kjit'a xojon eén Néná nínga bi tsó: “Paan ndi'ak'ajmii xí katsjaá xi iskjinie.”

³² Kós'e Kjisoo bi katsó:

–Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un: Moiseejín xi katsjájnu paan ndi'ak'ajmii, ngat'a Na'mina boá xi tsjá pan xi jakoxii ndi'ak'ajmii. ³³ Ngat'a paan Néná kui boá xi kjindibáni ndi'ak'ajmii, kó kuí xí tsjaá kjoamindyion xtaa kui ngasondiee.

³⁴ S'e bi katsó kui jaá:

–Ndiá, te'éjne ngatsjé nixtjin kui paan.

³⁵ S'e Kjisoo bi katsó:

–An boá kui pan xi tsjá kjoamindyioon, xi kjo'e'ekónna nguiti ingojín nixtjin nga kama bojoó, kó xi sa'íns'ijinna, nguinijánjín kama xíndaá. ³⁶ Tanga je boá kixiánjnu'un nga nda tsi je kamáyajnú'un, ti kuí xi s'ijinjín majnú. ³⁷ Ngayeje xta xi je ja'ájin Na'mina, kjindibákónna, kó xi kjindibákónna sa'inch'ójín an, ³⁸ ngat'a ndi'ak'ajmi ján kjindibáni an, tsi'e nga sa'in an ni xi mejeén xi katsanguiyana, jmí tsi tsi'e nga

sa'in an ni xi mejéna an. ³⁹ Kó kuí nií xi mejeén Na'mina xi katsanguiyana: Nga ngayeje ni xi tsjaana, ngojín ni xi sa'inchaja an, nga tasá sa'inkja'á'yáa nga kjocho níxtjin nga kjuiet'aa kui ngasondiee. ⁴⁰ Ngat'a kuí nií xi mejeén na'mina: Nga ngayeje xta xi be ndíí, kó xi s'ijiin, sakoó kjoamindyion ngatsjé níxtjiin, kó an sa'inkja'á'yáa nga kjocho níxtjin nga kjuiet'a kui ngasondiee.

⁴¹ S'e já judíoó tsíchjiajosien xkjín kjoaa nga Kjisoo bi katsó: “An boá pan xi kjindibáni ndi'ak'ajmi ján”, ⁴² kó bi katsoó xkjín:

–¿A kui jín xi'bi xi Kjisoo, ndíí Kosiee? ¿A yajín nã 'yání xi na'mii kojo naaa? ¿Ja kóts'en bi tsóni nga ndi'ak'ajmi ján xó kjindibáni?

⁴³ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ngata ndokjoata'injijnú xinguijnu. ⁴⁴ Nde ngojín xta xi kamaa kjo'e'ekónna, tsi kuijín Na'mi xi je'ejona xi kjo'e'éjo, kó an sa'inkja'á'yáa kui xtaa nga kjocho níxtjin nga kjuiet'aa kui ngasondiee. ⁴⁵ Je bi tsó ni xi kjit'a ngo xojon xi kats'én'indó já chjini'e'een Néná: “Kó Néná xi kókóyaá ngayeje xtaa”, ngayeje xta xi tsint'ieé Na'mina, kó kamaá ni xi akóyaá, kuí boá xi kjindibákónna.

⁴⁶ Kjie ngo xta xi be kókji'i Na'mii, ta kuí tsi xi katsanguiya Néná xí be kókji'i Na'mii. ⁴⁷ Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnu'un: Xi sa'ins'ijinna, sakoó kjoamindyion ngatsjé níxtjiin. ⁴⁸ An boá kui paan kjoamindyioon. ⁴⁹ Xta tje xchájnu iskjinnie mana xi katsanguiyaa Néná kia nangui kixíí, kó jesón ngayejee. ⁵⁰ Kuí xi'bi pan xi jatjajenni ndi'ak'ajmi ján, tsi'e nga xi skjinié, nguiti koyajín. ⁵¹ An boá kui pan xi tikón xi jatjajenni ndi'ak'ajmi ján, tsi tjín xi skjinié kui paan, k'uijná ngatsjé níxtjin, kó kui pan xi tsjáa yojona boá, kui xi tsja an kjoanda tsi'e kjoamindyioon kui ngasondiee.

⁵² S'e já judíoó askjoyájo xkjín nga bi katsó:

–¿Kóts'en kamaa xi'bi nga tsjaaná yoo tsi'e nga xinie?

⁵³ S'e Kjisoo bi katsó:

–Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnu'un: Tsi xiniejnynu vojoo ndii nda xi'iin, ko tsi s'iojnjnu jin, jmjnjnu kjoamindyioo. ⁵⁴ Xi skjinie vojona, ko xi k'ui jinna, tjiin kjoamidyion ngatsje nixtjiin, ko an sa'inkja'a'yaá nixtjin nga kjuiet'aa kui ngasondiee. ⁵⁵ Ngat'a vojona, ni chinie jakoxi boá, ko jinna ni 'yo jakoxi boá. ⁵⁶ Xi skjinie vojona ko xi k'ui jinna, kui k'uijnájinna, ko an kotijnájin. ⁵⁷ Xiko ts'en katsanguiyana Na'mina xi tikoón, ko tangat'anii kui nga tikón an, ti boá ti ts'en xi skjinie vojona, k'uijná tangat'anii an. ⁵⁸ Kuí xi'bi pan xi jatjajenni ndi'ak'ajmi ján, jmi tsi xikoó xta tje xchájnu nga iskinie mana xi katsanguiyaa Néná ko jesón ngayeje, tanga xi skjinie kui paan, k'uijná ngatsje nixtjin.

⁵⁹ Ngayeje kui nii xi katsó Kjisoo nga kis'ijna ndi'a nínga ndokjoa eén Néná kia naxindá Kapernaum.

Bi ts'en katsáyá Kjisoo eén kjoamidyion ngatsje nixtjiin

⁶⁰ Nga tsint'ie kui eén, achichí ma xta ts'ie Kjisoo xi bi katsó:

–Achichí tajá kuí eén, ¿'ya xi kamakjin nga kuint'ie?

⁶¹ Ja boá je be Kjisoo kjoaa ni xi ndyichjiasien xta ts'ie, ko bi katsoó:

–¿A ch'o majnú kuí eén? ⁶² Ja, ¿ko kamajnú tsi xchájnu nga ndii nda xi'iin koejenjnguú nguini nínga ja boá tikón? ⁶³ Asién nixtjiin xi tsjá kjoamindyioo, vojoo jmi ni chjjiin, én xi je kixiyajnu'un kuí xi asién nixtjin ko kuí xi kjoamindyioo.

⁶⁴ Tanga tjin jún xi s'ijinjinu.

Ngat'a Kjisoo ja boá je be ndeskande koó nga íts'iyanii 'ya xta xi s'ijinjin, ko 'yaní xi kotiná. ⁶⁵ Kó bi katsó Kjisoo:

–Ja kuíni je boá kixiánjnu'un nga nde ngojin xi koejekonna, tsi Na'minajin xi tsjaá kjoa.

⁶⁶ Ti kji'a achichí ma xta ts'ie Kjisoo xi ijnámásien ko nguiti kijjtjingujiin. ⁶⁷ S'e Kjisoo bi katsoó xtaa xi tiejoó:

–¿A kojo jún mejénjnu konguínjnu?

⁶⁸ S'e Ximo Peé bi katsó:

–Ndiá, ¿'yá xi konguínchonjne? Xi ji xi tjiín eén kjoamindyion ngatsjé nixtjiin. ⁶⁹ Kó jin je kis'ijinjne, kó je yajne nga ji xi Kristoo, ndí Néná xi tikoón.

⁷⁰ S'e Kjisoo bi katsó:

–¿A ánjin xi ja'ajinjnú'un nga tiejójnú? Tanga ngo jún xi xindajín diabloo chjiani.

⁷¹ Kjisoo katsó kui nií, kjoaa Juda Iskariotee, ndí Ximoo, ngat'a kuí xi'bi xi jaskan kotíña, kó kui boá xi chjiani ngo nda xi tiejó xi ja'ájin Kjisoo.

Já nts'ie Kjisoo kis'ijinjín

7 Nguije kamá kui nií, Kjisoo kistso'ba nangui Galilea, ngat'a kamámejénjin kiji xtjieen nangui Judea, ngat'a já nguitokoo xta judío kamámejeén kats'énk'ién. ² Kó je kjimatiña s'ueé xta judío, s'ueé ndi'añk'ién xí xka 'bíndoo nk'aa. ³ Kó já nts'ie Kjisoo, bi katsoó Kjisoo:

–Chjiénga k'uín ji nangui Judea tsi'e nga chojo xta tse skuie ngayeje ni xi ni'ín. ⁴ Ngat'a ngojín xta xi mejeén nga xcha ni xi ts'én tsi 'ma sa'ín ngo ni. Tsi kui nií tini'ín, tasá takée yojóo xta xi tjín gasondiee.

⁵ Boa katsó já nts'ie Kjisoo, ngat'a nde kui kis'ijinjín én xí tsíchjia Kjisoo. ⁶ Tanga Kjisoo bi katsó:

Kjie fochójín chiboana, tanga jún tajmí chiboaní xi chiboá xi nda kjimajnú. ⁷ Kamajín xtaa kui ngasondiee sa'ínch'ójnú jún, tanga ch'orí an, ngat'a xiyáa nga ndajín ndyits'en.

⁸ Tanguínjú s'ueé, kjuinjín an, ngat'a kjie fochójín chiboana.

⁹ Nguije katsó kui nií Kjisoo, kja kis'ijña nangui Galilea.

Bi ts'én kiji Kjisoo s'ueé ndi'a tjink'ién xí xka 'bíndoo nk'aa

¹⁰ Tanga nguije kiji s'ueé já nts'ie Kjisoo, kiji sien sien Kjisoo kui s'ueé nga. ¹¹ Kó xta judío tsangase Kjisoo nguijin s'ueé, kó bi katsoó xjín:

¿Ñá tikón kui ndaa?

¹² Kó xtaa tsíchjia kjoaa Kjisoo, kó tjin xi bi katsó: “Ndaxta”, tanga tjin xi bi katsó: “Jmí, xta ts'én 'bonchajo.”

¹³ Tanga nde ngojin xi taxkiya tsíchjia kjoaa Kjisoo nguindyikon xtaa, ngat'a katsakjónnií nguitokoo xta judíoo.

¹⁴ Tanga nguije kjochó masieen kui s'ueé, kijí Kjisoo xtjeen nangoxii, kó kja akóyá. ¹⁵ Kó kijíndikoón xta judíoo nga bi katsó:

–¿Ná kijíkja'aní kui kjoakjintakoón kui ndaa nga jmí naxkoya kijjín?

¹⁶ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ni xi bokoyá an tsa'anjin, tsi'e xi katsanguiyana boá, ¹⁷ tsi tjin xi mejeén sa'ínkjatjosón ni xi mejeén Néná, skuie tsi tsi'e Néná ni xi bokoyá an kojo tsi tsa'an. ¹⁸ Kui xta xi tsi'e ni xi chjiaa, mongase nga ngayeje xi skuie kjoajee, tanga xi mongase nga xcha kjoajee xi katsanguiya, kuí xi'bi xi jakoxi, kó kuí xí kixi.

¹⁹ ¿A mí tsi Moisee katsjájnu kjoakitii? Tanga nde ngojin jún xi ni'ánkjatjosónjnu. Ja, ¿kó mí kjoaa nga mejénjnu si'ank'iénjnu'un?

²⁰ S'e bi katsó xta kjjín:

–Xindajín tikónjiin yojóo, ¿'yá xi mejeén sa'ínk'ieén?

²¹ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ngayejejnu nga fíndikónjnu kjoaa ngo kjoandikón xí kats'en an. ²² Moisee katsjájnu tsi'e nga si'ánjnu sirkunsisioon, kó kui nii, tsi'e xta tje xchájnu boá, jmí tsi tsi'e Moisee, kó nda tsi nga nixtjin ndikón ti kuí xí ni'ánjnu jún kui nii. ²³ Ja kó tsi tsi'e nga si'ankjatjosónjnu kui kjoakitii nga ngaskande nga nixtjin ndikón ni'ánjnu sirkunsisioon ngo nda, ¿mí kjoaa nga ni'ánxhánjojnú'un nga ngo nixtjin ndikón ts'endaya an ngo nda? ²⁴ Nga taxkiya 'míjnjnu tsi nda kojo tsi ndajín kji'i ngo ni xi boá ts'én bee takónjnu, boá ti'ánjnu tanga kjoaa ngo ni xi kixi.

Bi ts'én kamákjínjiín xta tsì'e Kjisoo nga kui xi Kristoo

²⁵ Tjín xta xi chjiani naxíndá Jerusalen xi bi katsó:

–¿A kuijín ndaa xi tjimíndyisé tsì'e nga sì'ank'ien? ²⁶ Ja tsitsíjenjnuu, kiaa tikón kó ts'énchjiajo ngayeje xta, kó jmí ni tjí'míjiín. ¿A je kamábe já xí botixómaá tsoboa nga jakoxi nga kui ndaa xi Kristoo? ²⁷ Tanga kui ndaa je ya ñá, ñání chjiani, tanga nga kjo'e Kristoo, ta'yajín xi skuie ñání kjindibáni.

²⁸ S'e Kjisoo nga ts'énbokoyá nangoxii, 'niú tsíchjia nga bi katsó:

–Jún je yajnú'un, kó yajnú ñá chjiani an, tanga jmí tsi kjoaa an nga jé'e an, jé'e an kjoaa nga jakoxi xí katsanguiyana, kui xi yajínjú ún. ²⁹ Tanga be an 'yání kui, ngat'a kia kjindibáni an nínga tikón kui, kó kuí xí katsanguiyana.

³⁰ S'e kui jaá kamámejeén katsoboá, tanga kamájín kon ngat'a kjié fochójín chibooa. ³¹ Kó achichí ma xta xi kis'ijiín Kjisoo kó bi katsó:

–Nga kjo'e Kristoo, ¿a kjin ngase kjoandikón sa'ín ta boajín kui ndaa?

Bi ts'én katsanguiya jajún já fariseoo tsì'e nga stsoboa Kjisoo

³² Já fariseoo tsint'ié ngayeje ni xi katsó xtaa kjoaa Kjisoo, s'e já nguitokoo chiná'mii kojo já fariseoo katsanguiya jun xi kondaa tsì'e nga stsoboa Kjisoo. ³³ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ta ngui chiboa tsi nixtjin kotíñajínjú'un, s'e kjuin an nguijee nínga tikón xi katsanguiyana. ³⁴ Kuindyisejnú'un, kó sakójínjú an, kó nínga kjuin an kamajín kjochojnu.

³⁵ S'e bi katsoó xkjin xta judío:

–¿Ñání ts'énfí kui ndaa nga kamajinná sakóná? ¿A ts'énkjó nga kia koeje nínga síndo xta judío xi chjiani kje'e naxíndá, s'e kokóyaá xta griego? ³⁶ ¿Mí ni xi mejeén tsó nga bi katsó: “Kuindyisejnú'un, kó sakójínjú an nínga kotíña an, kó nínga kotíña an, kamajín kjochojnu?”

Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga kuí xí ndójoaa kjoamindyioon

³⁷ Kó nixtjin nga kjifet'a s'ué xi 'boxié kui xtaa, Kjisoo kasasien kixi, s'e 'niú tsíchjia nga bi katsó:

–Tsi tjin xí xindaá, ngatjandibakónna ts'i'e nga nguiti kama xindájin. ³⁸ Xi s'ijiin an, xikó tsó xojon eén Néná, nguujin inimaá kongajiin ndójoaa ndeje' xi tikón.

³⁹ Tanga kui nii katsó kjoaa asién nixtjin xi sakoó ngayeje xta xi s'ijiin kui. Nga kamá kui nii kjié sakójin Asién Nixtjin Néná, ngat'a kjié boe'éjin kjoaje nga sit'a kro kojo nga kjoa'á'yaá Kjisoo.

Bi ts'én tsakjanga xtaa tangat'ani Kjisoo

⁴⁰ Kós'e kjin xta xi síndojin xta kjin nga tsint'ié kui eén, bi katsó:

–Jakoxi nga chjinie'eén Néná boá kui ndaa.

⁴¹ Kje'e xta xi bi katsó:

–Kuí xi'bi xi Kristoo.

Tanga tjin xi bi katsó nga:

–¿Kóts'en nga nangui Galilea kjindibáni Kristoo? ⁴² ¿A mí tsi boá tsó xojon eén Néná nga Kristoo, xta tjié Ndabii kama kojo nga naxindá Belen xó kjindibáni, nangui nínga katsen Ndabii?

⁴³ Kós'e tsakjanga xtaa tangat'ani Kjisoo. ⁴⁴ Tjin kuí xtaa xi kamámejeén katsoboá Kjisoo, tanga nde ngojin xi iskíbé.

Já nguitokoo já judío bi ts'én kis'ijinjin Kjisoo

⁴⁵ Jajún xi kondaa kijí nguiní nínga síndo já fariseoo kojo já nguitokoo chiná'mii kó bi ki'mií nga akasíyaá:

–¿Ánni nga kjindibájojinjú?

⁴⁶ S'e bi katsó jajún xi kondaa:

–Kjié ngo nda xi boá ts'én chjia xikó ts'én chjia kui ndaa.

⁴⁷ S'e bi katsó já fariseoo:

–¿A kojo jún je kich'ínchajojnú? ⁴⁸ ¿A je kis'ijiin kui já xí botixómaá kojo tsi já fariseo? ⁴⁹ Tanga kui xta xi bejin kjoakitii, ngat'íkojoni.

⁵⁰ S'e Nikodemo, nda fariseo xi kijíkoón Kjisoo ngo nixtjin nga jñó, bi katsoó kui jaá:

⁵¹ –¿A tsjandíe kjoakitii nga kama si'anjee ngo nda, tjienga kjié sakoséndiyajinná mí ni xi kats'én?

⁵² S'e bi katsoó já fariseo:

–¿A nangui Galilea ndokjoeni ji nga? Ti'inye ji xojon eén Néná, kó xchie ji nga nde kjié ngo nda chjinié'eén Néná xi ndibání nangui Galilea.

Xtachjoón xi kats'ént'aa kjoa xi'iin

⁵³ S'e ngó ngó kijí ndi'aa.

8 Kó Kjisoo kijí nínga tikón tjiingui nínga tjín yá oliboo. ² Kó nga kamánguindyiojón nga tajñoó kijí nguini nangoxii, kó xtaa kijíkon tiñaa, kó Kjisoo kis'ijñando nga akóyaá. ³ Kó já chjinekjokakitii kojo já fariseo jachójo ngo xtachjón xi kamáya ma nga kats'ént'aa kjoa xi'iin s'e iñná ngamasieen xtaa, ⁴ s'e bi ki'mií Kjisoo:

–Mostro, kui xtachjoón kamáya ma nga kats'ént'aa kjoa xi'iin. ⁵ Kó nguiyaa kjoakitii Moisee atíxomaná nga chjienga ndijo kjoyá ngaskande nga si'ank'ien ínchjín xi boa sa'ín. ¿Kó jí, kó se jí?

⁶ Kui nií katsó kui jaá nga ndyikjit'oyákón Kjisoo, tsi'e nga koónguíta'in. Tanga Kjisoo kis'ijñaxtien t'ananguii, tjienga tsja kats'én'indó ngo ni t'ananguii. ⁷ Kó kui jaá ngotjón ngotjón asíyaá, s'e kasasien kixi Kjisoo s'e bi katsoó:

–Xi kjié ngo ndiya ts'énjé, kui tjón ngat'aya ndijo kui xtachjoón.

⁸ S'e ti kis'ijñaxtien nguini Kjisoo, kó takó kats'én'indó nguini ni kia t'ananguii. ⁹ Kó kui jaá nga tsint'ié ni xi katsó Kjisoo, kjoakjintakoón yínguíta'in, kó ngó ngó kijí, tjón ma xta xi xchaá kijí, s'e kis'ijña soboa Kjisoo, kojo kui xtachjoón

xi tikón ngamasieen. ¹⁰ S'e kasasien kixi Kjisoo, kó bi katsoó naa:

–Ji xtachjón, ¿ná síndo xta xi yínguíta'iin? ¿A nde ngojín xi kats'énjeé?

¹¹ S'e bi katsó kui xtachjoón:

–Nde ngojín Ndiá.

S'e Kjisoo bi katsó:

–Nde an ts'énjejaán, t'en 'ne kó nguiti ni'ínjéjín ji.

**Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga kuí xí
ndi'íí xtaa kui ngasondiee**

¹² Ti ingo ndiya tsíchjiajo nguini Kjisoo xtaa nga bi katsoó:

–An boá ndi'í xí ts'entsíjeen xtaa kui ngasondiee, xi koejetjinguina jmí nixtjin nga nínga jñó kjótso'ba, ngat'a k'uiéíí ndi'í xí tsjá kjoamindyioon.

¹³ S'e já fariseoo bi katsó:

–Tsi ti ji xi ni'ín chistikó yojóo kjoaa ji, jmí ni chjijíin ni xi se.

¹⁴ S'e Kjisoo bi katsó:

–Nda tsi ti an xi ts'en an chistikó yojona kjoaa an, chjíríí ni xi xian an, ngat'a be an ná kjindibáni an, kó nání ts'énfí an, tanga jún yajínjnú ná kjindibá an kó ná ts'énfí an. ¹⁵ Jún boa ndyi'míjnú tsi nda kojo tsi ndajín ndyits'en xtaa, xikoó ngo xta ngasondie, tanga an nde ngojín xi xian an tsi nda kojo tsi ndajín ndyits'en. ¹⁶ Kó tsi ngo xi xian an tsi nda kojo tsi ndajín tjíts'en, kixi ni xi tjíts'en an, ngat'a jmí tsi tikón soboa an, jó majne, an kojo Na'mina xi katsanguiyana. ¹⁷ Kó xojon kjoakitijnú kjit'a, nga ni xi katso jó chistikó, jakoxi boá. ¹⁸ An boá xi ts'en an chistikó yojona kjoaa an, kojo Na'mina xi katsanguiyana ti chjia kjoaa an nga.

¹⁹ S'e bi katsó kui jaá:

–¿Ná tikón Na'míí?

Kó Kjisoo bi katsó:

–Nde an yajínjnú'un, ti nde Na'mina yajínjnú, tsi ya rajnú'un katsaki, ti xcha ra jún Na'mina.

²⁰ Kui nii xi katsó Kjisoo kia nguindie nínga boe'é tonchj_{iee}, nga akóyá nditsen nangoxi_i, kó nde ngojín xi katsoboá, ngat'a k_{jie} fochójín chiboaa.

**Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga nguindie
nínga k_{oje}, kamajín konguín**

²¹ Ingo ndiya bi katsó nguini Kjisoo:

–An je ts'énfí an, kó jún kuindyisej_{nu}'un, tanga tangat'ani_i jéj_{nu} nga koyaj_{nu}, kó nínga ts'énfí an, kamajín konguínj_{nu} jún.

²² Kós'e bi katsó já judío:

–¿A sa'ínk'iénjín ra yojoo, ngat'a nga bi tsó: nínga ts'énfí an, kamajín konguínj_{nu}?

²³ Kó Kjisoo bi katsó:

–Jún k'ie nguindiee ndokjoanij_{nu}, kó an ndi'ak'ajmi ján chjiá an, jún kui ngasondiee ndokjoanij_{nu}, kó an kuijín ngasondiee chjiá an. ²⁴ Kó kuíni nga bi kixian an nga tangat'ani_i jéj_{nu} nga koyaj_{nu}, ngat'a tsi s'ijinjinj_{nu} nga an xi an, jéj_{nu} koyájo_{nu}.

²⁵ S'e bi ki'mií Kjisoo:

–¿'Yáni ji?

S'e Kjisoo bi katsó:

–Ja kuí xí ngaskande koó nga tjón kixiyaj_{nu}'un. ²⁶ Achichí ni xi tikónna xi xiyaj_{nu}'un kojo nga xiyá an tsi nda kojo tsi ndajín ndyini'ánj_{nu}, tanga kui xi katsanguiyana kuí boá xi jakoxi_i, kó an ni xi je tsint'ie an, kuí ni xi xiáan xtaa kui ngasondiee.

²⁷ Tanga kui xtaa kamákjinjin nga Néná xí Na'mii xi tsíchjaj_o. ²⁸ Kó kuíni nga Kjisoo bi katsoó:

–Kji'a nguije chjanínk'áj_{nu} ndií nda xi'iin, kji'a xchaj_{nu} nga an, kó nga ni xi akóyána Na'mina xí chjiá an, jmí tsi ni xi an soboa mejénna ts'en an. ²⁹ Ngat'a xi katsanguiyana, tikónjona,

kj̄ie ngo ndiya 'bijná soboána Na'mina, ngat'a ngatsjé nixtjin nga ni xi tsja máa kuí xí ts'en an.

³⁰ Nga tsíchj̄ia Kjisoō kui nii, achichí x̄ta kats'éns'ijin.

Bi ts'én akóyá Kjisoō nga jakoxī xi sa'índéjnú

³¹ S'ē Kjisoō bi katsoó x̄ta judíoō xi je kis'ijiin kui:

–Tsi si'ankjatjosónjnū ngayeje éna, jakoxī nga xtana kamajnú jún, ³² kó xchajnú ni xi jakoxī, kó ni xi jakoxī xí sa'índéjnú.

³³ S'ē bi katsó kui jaá:

–Xta t̄jiee Abraam boá jin, kó kj̄ie ngo ndiya nga mosō xi kastiñaá ngo x̄ta majne. ¿Kóts'en boá se ji nga x̄ta ndé kamajne? ³⁴ S'ē Kjisoō bi katsó:

–Jakoxi, jakoxī ni xi xianjnū'un, nga ngayeje x̄ta xi ts'énjé, mosō xi kastiñaá jeé boá. ³⁵ Tanga ngo mosō jmí tsi ngatsjé nixtjin 'bijná ndi'aa, tanga ndií ngatsjé nixtjin nga 'bijná ndi'aa. ³⁶ Kó kuíni nga, tsi Ndií kui'íjñandéjnū, jakoxī nga kuindyiondéjnū. ³⁷ Je be an nga x̄ta t̄jiee Abraam jún, tanga mejénjnū si'ank'iénjnū'un ngat'a s'ijñajinjnjnū éna. ³⁸ Kuí ni xi chjía an kjoaa ni xi kamábe an tiñaá Néná xí Na'mii, tanga jún ni'ánjnū ni xi je kanda'yá tiñajnūu na'mijnú.

³⁹ S'ē bi katsó kui jaá:

–Na'mijne Abraam boá.

Kó Kjisoō bi katsó:

–Tsi ndií Abraam jún, ti kui ra ni xi kats'én Abraam xi ndyini'ánjnū. ⁴⁰ Tanga jún mejénjnū si'ank'iénjnū'un, an je kixiyajnú'un ni jakoxī xi katsáyána Néná, tanga Abraam jmí nixtjin kats'én kui nii. ⁴¹ Ni xi ndyini'ánjnū xikónií ni xi kats'én na'mijnú.

S'ē bi katsó kui jaá:

–Tanga jin jmí tsi ndí masienjne, tikónjne ngo na'mi, kó Néná boá.

⁴² S'ē Kjisoō bi katsó:

–Tsi jakoxi nga Néná xi na'mijnú, tjó ra si'ánjnú'un, ngat'a Néná boá xi na'mina kó jé'e an k'iee, ngat'a jé'esoboajín an, na'mina boá xi katsanguiyana. ⁴³ ¿Mí kjoꞤ nga makjínjínjnú ni xi ts'éenchjia an? Ngat'a majín nda'yájnú éna. ⁴⁴ Na'mijnú xindajín diabloꞤ boá, kó ni xi mejeén xindajín kuí ni xi mejénjnú si'ánjnú. Ngaskande koó nga ítjats'ennii ngasondiee nga xindajín inima ts'enk'ién, kojo ndiso, ngat'a jmí jakoxijín. Kji'a nga chjia én ndiso, niirí xi chjia ngat'a ndiso kuí, kó kui boá xi na'mii kjoandiso. ⁴⁵ Kó an, ngat'a jakoxi boá ni xi chjia an, s'ijinjín majnú an. ⁴⁶ ¿'Yá jún xi kamaa kokó nga ngo jé tjíts'en an? Kó tsi jakoxi ni xi t'íxian an, ¿mí kjoꞤ nga s'ijinjínjnú? ⁴⁷ Xta xi Néná chjiani, nt'ieé ngayeje eén Néná, tanga jún nda'yájnúnú ni xi tsó Néná, ngat'a Nénájin ndokjoanjnú.

Bi ts'éen katsáyá Kjisoo nga Kristoo kis'ijña ndeskande koó ngas'e

⁴⁸ S'e bi katsó já judíoꞤ:

–¿A mí tsi je boꞤ ki'míjne jin nga nangui Samaria ndokjoe ji, kó nga ngo xindajín tjíjin yojóo?

⁴⁹ S'e bi katsó Kjisoo:

–Nde ngo xindajín tjíjinjínna. Na'mina xí bendikón an, tanga jún yandikónjínjnú'un. ⁵⁰ Tanga jmí tsi kjoaje tsa'an xi mongase an. Tikón ki ngo xi mongase kui nii, kó kui boá xi kotsoya tsi nda kojo tsi ndajín ndyits'en xtaa. ⁵¹ Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un, nga xi sa'ínkjatjosón éna, jmí nixtjin skuie kjoꞤboayaa.

⁵² S'e bi katsó já judíoꞤ:

–Ngot'e 'ne nga je yajne nga xindajín tjíjin yojóo, ngat'a Abraam kojo já chjini'e'éen Néná jesón, kó jí bi se ji: “Xi sa'ínkjatjosón éna, jmí nixtjin skuie kjoꞤboayaa.” ⁵³ ¿A nk'a ngase xaa ta boajín xta tje xchána Abraam, xi je k'ieen? Kó já chjini'e'éen Néná je jesón. ¿Kó 'yá ta jii?

⁵⁴ S'e Kjisoo bi katsó:

–Tsi ti an tsjáꞤ kjoꞤje yojona, jmí ni chjjiín ni xi ts'en an, tanga NꞤ'mina xi tsjána kjoꞤje, kó kui boá kui xi jún Nejne ndyi'míjnú, ⁵⁵ kó nga jakoxi yajínjnú kui, tanga an be an kui. Kó tsi bejín an kui xian an, ts'én'bindiso an xikoó jún, tanga be an kui, kó ts'enkjatjosón an eén. ⁵⁶ Abraam, xtꞤ tjiꞤ xchájnú achichí tsja kamaá nga kats'énkjó nga skuie nixtjin nga kjoé'e an kui ngasondiee, kamábe kó tsja kamaá.

⁵⁷ Kós'e bi katsó já judíoꞤ:

–Tanga nde kjiꞤ majín ichítíe nóꞤ kó, ¿kóts'en nga je kamáye ji Abraam se?

⁵⁸ S'e bi katso Kjisoo:

–Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un, nguindiee nga stsen Abraam, ja boꞤ je tikón an.

⁵⁹ S'e kui jaá iskjibé ndijo tsi'e nga k'oya Kjisoo, tanga Kjisoo kis'ijña 'ma kó jataxie nditsen nangoxii, ja'ajiin kui jaá s'e kijí.

Kjisoo bi ts'én kats'éndaya ngo ndꞤ xi tika

9 Kó nga ja'a Kjisoo ngo nguindie, kamábe ngo ndꞤ xi tika ndeskande koó nga katsen. ² Kó xtꞤ tsi'e bi katsoó Kjisoo:

–Mostro, kjoꞤꞤ nga tika kui ndꞤꞤ nga katsen, ¿a kuí ndꞤꞤ xi kats'énjé axꞤ xi xchaári?

³ S'e Kjisoo bi katsó:

–Nde kuijín ndꞤꞤ xi kats'énjé, ti nde xi xchaájín, kjima kuí ni tsi'e nga tangat'anii kui nga Néná kokó nga'niuú.

⁴ Chjiénga si'án xaá xi katsanguiyana, tjienga nixtjin, ngat'a nguije kamajñoó, nguiti jmíjín xi kama sa'ínxá. ⁵ Tjienga tikón an kui ngasondiee, an boá xi ndi'íi kui ngasondiee.

⁶ Nguije katsó kui ni Kjisoo, atítia t'ananguii, s'e kats'éndꞤ ndáse ndántiaá, kó katsanguijon ndásee ndyikon ndꞤ xi tikaꞤ,

⁷ kó bi katsoó:

–T'enkanjín ndyikin nínga tikón tixa je xi ndyia ndójoa xi tikón Siloe (“xi kananguiya” tsó kui eén nga én arameo).

Kijí kui ndaa, kó aniejón ndyikon, kó nga jachó nguini je kamátsijeen. ⁸ Kós'e xta xi síndo t'a ndi'aa, kojo xta xi kamábe nga tika kamá bi katsoó xkjín:

–¿A kuijín ndaa xi kis'ijñatie nga tsí'á tonchje?

⁹ Tjín kuí xtaa xi bi katsó:

–Kui boá.

Kje'e xi bi katsó:

–Boa ma kji'i.

Kó kui nda xi kamátikaa bi katsó:

–An boá.

¹⁰ S'e bi ki'mií:

–¿Kóts'en kamátsijeen?

¹¹ S'e bi katsó kui ndaa:

–Kui nda xi 'mí Kjisoo kats'énda ndáse, s'e katsanguijon ndyikón an, kó bi katsóna: “T'en ji Siloe, kó tanjín ndyikin”, kó kijí an, kó aniejón an ndyikón an, kó kamátsijenna.

¹² S'e bi ki'mií kui ndaa:

–¿Ná tikón Kjisoo?

–Bejín an.

Katsó kui nda xi kamátikaa.

Já fariseo bi ts'én asiyaá nda tika xi je kamándayaa

¹³ Tsanguínjo nguindyikon já fariseo nda xi kamátikaa.

¹⁴ Kó nixtjin ndikón boá nga Kjisoo kats'énda ndáse nga kats'éndaya nda xi tika. ¹⁵ Kó já fariseo ti asiya nguinií nda xi kamátikaa kjoaa kóts'en kamándaya, kó bi katsó kui ndaa:

Ndáse katsanguijon ndyikón an, aniejón an, kó kamátsijenna.

¹⁶ S'e tjín já fariseo xi bi katsó:

–Nénajín xi katsanguiya kui ndaa, ngat'a bendikónjín nixtjin ndikón.

Kje'e xi bi katsó:

–¿Kóts'en nga máa ts'én ngo kjoandikón ngo nda jé?

Kó ndsejenjín kamá ni xi tsíchjia kui jaá. ¹⁷ S'e ti bi ti ki'mí nguinií nda xi kamátikaa:

–¿Kó se ji kjoaa nda xi kats'éntsijeen ndyikin?

Kó bi katsó kui nda xi kamátikaa:

–Nda chjinie'eén Néná boá.

¹⁸ Tanga já nguitokoo xta judíoo kis'ijinjiín nga tika kamá kui ndaa, kojo nga je kamándaya, ngaskande nga tsíchjiaa xi xchaá kui nda xi kamátikaa, ¹⁹ kó bi katsoó nga asíyaa:

–¿A kuí xi'bi xi ndíjnu, xi ndeskande kó xoó nga katsen nga tika? ¿Kó kóts'en nga je be ngot'e?

²⁰ S'e bi katsó xi xchaá nda xi kamátikaa:

–Je yajne nga kui xi'bi xi ndíjne, xi tika kamá ndeskande koó nga katsen, ²¹ tanga ngot'e nguie tsijeen, yajínjne kóts'en kamá kui nií kojo yajínjne 'yá xí kats'éndaya, tasá kuí tasiyajnúu, ngat'a je xchá ndíjne kó kama tsi ti kuii kotsoyajnú ni xi kosiyajnú jún.

²² Kui nií katsó xi xchaá kui nda xi kamátikaa, ngat'a katsakjónni xta judíoo, ngat'a ja boa je índa já judíoo nga tsi ngo xi kuichjia nga Kjisoo xi Kristoo, nguiti si'ank'as'ienjín nguíya ndi'a nínga ndokjoa eén Néná. ²³ Kuíni nga bi katsó xi xchaá: “Je xchá ndíjne, tasá kuí tasiyajnúu.”

²⁴ S'e kandokjoa nguinií nda xi kamátikaa xi je kamándayaa kó bi ki'mí:

–Te'ée kjoaje Néná, jin je yajne nga kui ndaa ndajé boá.

²⁵ S'e bi katsó nda xi kamátikaa:

–Tsi nda jé, bejín an, ta ngo tsi ni xi be an, nga tika kamá an ngas'e, kó ngot'e 'ne je kamátsijenna.

²⁶ Ti bi ti ki'mí nguinií:

–¿Kó kats'eén? ¿Kóts'en iskjix'á ndyikin?

²⁷ S'e bi katsó kui ndaa:

–Je kixiyajnú'un, tanga kanda'yájínjnú'un, ¿mí kjoaa nga mejénjnú nga konda'yá nguínjnú'un? ¿A mejénjnú nga xta tsi'e kui kamajnú nga?

²⁸ S'e já nguitokoo já judíoo ch'o katsoó kui ndaa nga bi katsoó:

–Jí xi xta tsi'e kui ji, tanga jin xtaa Moisee boá jin. ²⁹ Je yajne jin nga Néná tsíchjiajo Moisee, tanga kjoaa kui yajínjne ná kjindibáni.

³⁰ S'e bi katsó kui ndaa:

–Ja kia tikón ngo ni xi fíndikónná, nga jún yajínjnú ná kjindibáni kui, kó an ndyikón an kats'entsijeen. ³¹ Kó ná je ya nga Néná nt'iéjín xta jé, tanga tsi ngo xta xi bendikón Néná, kó tsi ts'én ni xi mejeén Néná, kuí xi'ba xi nt'ieé. ³² Ndeskande koó nga íts'iyanií ngasondiee kjié ngo ndiya ya nga ngo nda kats'éndaya ngo nda xi tika kamá ndeskande koó nga katsen.

³³ Tsi Nénájin xi katsanguiya kui ndaa, nde ngojin ni xi kama sa'ín.

³⁴ S'e kui jaá bi katsoó nda xi kamátikaa:

–Áan a boa, a ji xi tjiín jé ndeskande koó nga katsen ji, ¿kó a jí xí kokoyéjne?

S'e ka'naxié kui ndaa nguiya ndi'a nínga ndokjoa eén Néná.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo kjoaa xta xi tika nga Asién Nixtjiin

³⁵ Tsint'ie Kjisoo nga ka'naxié kui ndaa, kó nga kasakoo nda xi kamátikaa, bi katsoó:

–¿A s'ijiin ndií Néná?

³⁶ S'e bi katsó nda xi kamátikaa:

–Ndiá t'iyení, ¿yání boá, kia kamaá nga s'ijinna kui?

³⁷ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ja je kamáye, kó xi ts'énchjajoo, kuí boá.

³⁸ Kó bi katsó kui ndaa:

–S'ijinna Ndiá. Kó kats'éndikón.

³⁹ S'e Kjisoo bi katsó:

–Jé'e an kui ngasondiee tsi'e nga xcha jeé xtaa kui ngasondiee, tsi'e nga xi tika kamatsijeen, kó xi tsijeen kamatika.

⁴⁰ Tjín já fariseoo xi síndoo Kjisoo nga tsint'ie kuí nií, bi katsó:

–¿A xta tika jin ndatsa jin nga?

⁴¹ S'e Kjisoo bi katsó:

–Tsi tikajnú, jmí jéjínjú, tanga ngot'e 'ne, nga “yajne” ndyi'míjnu, kuíni nga jéjnu takó tikón.

Bi ts'én íjñá chiboa Kjisoo kjoaa énkjiín nch'oaá

10 Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnu'un: Tsi ngo xi kjaín ngantjoaa nch'oa nínga ndyia chotsangaa k'os'ienni, tsi xín kujint'a kó xín k'os'ienni, chejé boá xi'ba. ² Tanga xi ngantjoaa nch'oaá k'os'ienni, kuí xi'ba xi nda xi koon chotsangaa. ³ Nda xi konda ngantjoaa kjíx'aa kó chotsangaa nt'ieé ndaa, kó ja'eén chotsangaa chjianií kó 'boxié nch'oaá. ⁴ Kó nguije ts'axié ngayeje chotsanga xi tsi'e, fí tjoón, kó chotsangaa fítjinguíí ngat'a je be ndaa, ⁵ tanga tsi ngo xi bejín chotsangaa koejetjinguíí, tasá kongaa ngat'a chotsangaa nt'iejíín ndaa kje'e xta.

⁶ Kui nií xi katsó Kjisoo nga íjñá chiboa ni xi'bi, tanga kui xtaa kamákjínjín ni xi ki'míí.

Bi ts'én íjñá chiboa Kjisoo kjoaa nda nda xi koon chotsangaa

⁷ S'e ti bi ti katsó nguíní Kjisoo:

–Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnu'un: An boá xi xikoó ngantjoaa chotsangaa. ⁸ Ngayeje xta xi je'e nguindiee nga kjo'é an, xta chejé boá, tanga chotsangaa tsint'ie'énjín. ⁹ An boá xi xikoó ngantjoaa: kó xi k'os'ienni kui ngantjoaa, kjotjo'a. Kó xikoó tsi ngo chotsanga xi k'os'ien kjo kjo kjo kama kó sakoó ndixcho.

¹⁰ Chejeé kjo'e ta ts'i'e nga sa'ínchéjé tsi, kojo kjo'e nga sa'ínk'ién kojo kjo'e ts'enkjié, tanga an j'é an ts'i'e nga k'uiéjnú kjoamindyion, kojo ts'i'e nga tsie k'uiéjnú. ¹¹ An boá kui nda nda xi koon chotsangaa, kó kui nda nda xi koon chotsangaa, tsjaa yoo tangat'ani chotsangaa, ¹² tanga nda xi kjimachjií ta ts'i'e nga ts'énkónrií chotsangaa, kji'a nga be nga ts'éndibá choloboo monga kó 'bijñamasien chotsangaa, ngat'a kuijín ndaa xi koon chotsangaa, kó ngat'a kuijín ts'i'e chotsangaa. Kó choloboo ts'en'oón chotsangaa, kó chotsangaa tsojoboa. ¹³ Kó monga kui nda xi kjimachjií ngat'a ta toon tsi xi ndaseen, jmí ndasenjiín chotsangaa.

¹⁴ An boá nda nda xi koon chotsangaa, kó be an chotsangana kó chotsangana bena an, ¹⁵ xikó ts'én bena Na'mina, an ti boá ti ts'én be an Na'mina, kó an tsja an kjoamindyionna tangat'ani chotsangana. ¹⁶ Kó ti tjínna kje'e chotsanga xi kuijín nch'oaá chjiani, kó ti kjuinkja'a an nga, kó kui chotsangaa kuint'ie ndana kó ta ngo tsi tjín kama, kó ta ngo tsi nda xi skoón kui chotsangaa.

¹⁷ Kuíni nga Na'mina tjoó an, ngat'a ts'én tsja an yojona ts'i'e nga koya an, kojo ts'i'e nga kjoa'á'yá nguínna. ¹⁸ Nde ngojín xi kama sa'ínk'iénna, ngat'a ngajejení kon an nga sa'ínk'as'ien an yojona. Tjínna nga'niú ts'i'e nga sa'ínk'as'ien an yojona, kó ti tjínna nga'niú ts'i'e nga kjoa'á'yá nguínna. Kuí bí kjoabotixoma xi katsjana Na'mina.

¹⁹ Nga tsint'ié xta judíoó én xí katsó Kjisoo ti akjángá nguini yoo. ²⁰ Kjín ma kui xtaa xi bi katsó:

–Xindajín tjíjín kó tsabérií, ¿ánní nga ndyinda'yájnúu?

²¹ Kje'e xi bi katsó:

–Nde ngojín xta xi tjíjín xindajín xi katsó kui eén. ¿A kamarií xindajín sa'intsijeen ngo xta xi tika?

Já judíoó bi ts'én kats'énch'ó Kjisoo

²² S'e jachó nixtjin nga ma s'ueé nangoxii naxiínda Jerusalen, chonch'aán ma, ²³ kó Kjisoo ja'a nditsen nangoxii, tiña nínga

tikón nguindie ngantjoaa Salomoo. ²⁴ Kó xta judíoo ja'atjindee Kjisoo kó bi katsoó:

–¿Ngaskande kji'ání nga k'uuiyéjne nga ji xi Kristoo?

T'íyéjne ngot'e nga ji.

²⁵ S'e Kjisoo bi katsó:

–Je kixiyajnú'un, tanga s'ijinjínjnú, ngayeje ni xi ts'en an nga ts'enkjién an ja'eén Na'mina, kuí xí bokó 'yání an, ²⁶ tanga jún s'ijinjínjnú, ngat'a chotsanganajín jún. ²⁷ Chotsangana nt'iérií ndana, kó be an, kó fitjinguina, ²⁸ kó an tsjáa kjoamindyion ngatsjé nixtjiin, kó nguinijánjín koya, kó nde ngojín xi kjoa'áxínna nguiya ndsa an. ²⁹ Na'mina xí katsjána, nk'a ngase xaá ta boajín ta'yani, kó nde ngojín xi kamaa kjoa'áxín nguiya tsja. ³⁰ Na'mina kojo an ta ngo tsi majne.

³¹ Kó xta judíoo ti iskjíbé nguini ndijo tsi'e nga k'oya. ³² S'e Kjisoo bi katsó:

–Achichí ma ni xi ndaa xi je akójnú Na'mina, ¿kjoaa nání kui nií xi kjoyánijnú'un ndijo?

³³ S'e bi katsó xta judíoo:

–Kjoyájinjne ndijo kjoaa ngo ni xi nda xi kini'ín, kjoyájne ndijo kjoaa nga ch'o t'ísée Néná, ngat'a xta jí, kó Néná t'ísée vojoo.

³⁴ S'e bi katsó nguini Kjisoo:

–¿A kjit'ajín nguiyaa kjoakitijnú nínga bi tsó: “An xi kixian an nga jún xi ne jún”? ³⁵ Tsi ne katsoó kui xta xi kasakoo eén Néná, kó kamajín tsi si'ankjatjosónjín xojon eén Néná, ³⁶ ¿mí kjoaa nga kui nda xi Néná xí Na'mii kats'éntsjie kojo katsanguiya kui ngasondiee, jún bi ndyi'mjínúu: “Néná ch'otsoó”, ngat'a bi kixian an nga an xi ndif Néná? ³⁷ Tsi sa'injín an xaá Na'mina, s'ijinjínjnú, ³⁸ tanga tsi sa'in an, nda tsi s'ijinjínjnú an, s'ijin ngatamajnú ni xi ts'en an, tsi'e nga xchajnú kó kamakjínjnú nga Néná xí Na'mii tikónjinna, kó an kui tikónjín kui.

³⁹ Kui xtaa ti kamámejeén nguinií nga katsoboá Kjisoo, tanga nde kamábejín kóts'en jatjoni nguiya tsja.

⁴⁰ S'e ti kijí nguinií Kjisoo xi ingoboaá ndeje! Jordaan, kia nínga tjón atíndá xta Juaa, kó kia kis'ijña. ⁴¹ Kó achichí ma xta xi jachókoón, kó bi katsó kui xtaa:

–Nga jakoxi, Juaa nde ngojín chiboa ndikón kats'én, tanga ngayeje ni xi katsó Juaa kjoaa Kjisoo, ni jakoxi boá.

⁴² Kó achichí ma xta xi kis'ijiin Kjisoo kui nguindiee.

Bi ts'én k'ien Laá

11 S'e ngo nda xi oon xi 'mí Laá kis'ijña kiaa, nda xi chjiani nangui Betania, ndí nangui na Riyaa kojo ndichja xi 'mí na Martaa. ² (Kó kuí na Riyaa xi ndichja Laá, nda xi oon, kui xi katsanguijon ndasíjen se Ndiaa kós'e tsjatoko kats'énxíjónni). ³ Kananguiya nga jó ndichja Laá tsí'e nga bi katsoo Kjisoo:

–Ndia, xta xi achichí tjoó ji oon.

⁴ Nga tsint'ie Kjisoo kui nii bi katsó:

–Kui chi'iin jmí tsi tsí'e nga koya Laá, tasá tsí'e nga s'ijña tsijen kjoajee Néná, kojo tsí'e nga s'ijña tsijen kjoajee ndí Néná.

⁵ Kó Kjisoo achichí tjó kamaá na Martaa kojo ndichja kojo Laá. ⁶ Nga tsint'ie Kjisoo nga oon Laá, ngui jó nixtjin kamaá nguindie nínga tikón, ⁷ s'e bi katsoó xta tsí'e:

–Tjián nguiñá ingo ndiya nangui Judea.

⁸ Kó xtaa Kjisoo bi katsó:

–Mostro, a foa'átsjienjiin nga xta judíoo kamámejeén ts'ayaa ndijo, ¿kó a ti mején nguinií k'uín ji kiaa?

⁹ S'e Kjisoo bi katsó:

–¿A tiejójín ora tjiin nixtjiin? Xta xi nga nixtjin fotso'ba, stingujín, ngat'a be ndi'íi kui ngasondiee, ¹⁰ tanga tsi ngo xta xi nga jñoó fotso'ba, stinguí ngat'a jmí ndi'íjín nga jñoó.

¹¹ S'e nguije katsó kui nii, bi katsó nguinií xtaa:

–Nda amingoná Laá kji'ifé, tanga an ts'énfí ts'enkja'áa.

¹² S'e bi katsó xta tsi'e:

–Ndiá, tsi kji'ifé, kamandaya nguini.

¹³ Tanga Kjisoo katsó kuí nií kjoaa nga je k'ien Laá, tanga xtaa kats'énkjó nga kjoaa nga tsjayojofé jakoxii nga tsíchjia Kjisoo. ¹⁴ Kós'e Kjisoo bi katsó chan chaan:

–Laá je k'ien, ¹⁵ kó tsja mana kjoaa jún, ngat'a kijaín kis'ijña an tsi'e nga s'ijinjú, tanga tjián nínga tikón.

¹⁶ S'e nda xi 'mí Tomaa, xi Nda'nio ki'mií, bi katsoó xtaa xi ngasee Kjisoo:

–Tjián ndatsa ñá, tsi'e nga koyájo.

**Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga kuí boá xi
kjoafoa'á'yaá kojo kjoamindyoon**

¹⁷ Nga jachó Kjisoo kamábe nga je nijún nixtjinnii Laá nga je k'ien, kó nga je kji'iya ngo ngatsjo. ¹⁸ Naxiéndá Betania tiña naxiéndá Jerusalen kis'ijña, ma ra tsi ta ján kilometro. ¹⁹ Kó achichí ma xta judío xi jachókoón na Martaa kojo na Riyaa, tsi'e nga kats'éndajoon kjoaa nga k'ien nts'ie. ²⁰ S'e na Martaa nga tsint'ie nga Kjisoo je makjachó tiña, kijíkja'ayindiya, tanga na Riyaa nguíya ndi'aa kis'ijña. ²¹ Kó na Martaa bi katsoó Kjisoo:

–Ndiá, tsi k'ie kixindyin ji, nde k'ienjín ra nts'ie an. ²² Tanga je be an nga ngayeje ni xi chjie'ée Néná, Néná tsjaá.

²³ S'e Kjisoo bi katsó:

–Kjoa'á'yarií nts'ie.

²⁴ S'e na Martaa bi katsó:

–Je be an nga kjoa'á'yá nguinií kji'a nga kjoa'á'yaá xta xi je jesoón, nixtjin xi fet'aa.

²⁵ S'e Kjisoo bi katsó:

–An boá xi ts'enkja'á'yáa xta xi je jesoón kojo an boá xi ts'enk'índo nguíná an, kó xi s'ijiin an, nda tsi koya, k'uijñá, ²⁶ kó ngayeje xi síndo kó s'ijiin an, nguiti koyajín, k'uíndo ngatsjé nixtjin. ¿A s'ijiin kui nií?

²⁷ S'e bi katsó na MartaꞤ:

–JoꞤ NdiꞤ, kó s'ijinna nga jí xi Kristo xi ndií Néná, xi kjo'e kuí ngasondiee.

Bi ts'én askandá Kjisoo ngatsjoó Laá

²⁸ Kó nguije katsó kui nii na MartaꞤ tsíchjiaꞤ ndichja xi 'mí na Riyaa, kó tsíchjiajo sien nga bi katsoó:

–Je tikón Mostroo k'iee, kó ts'éenchjiaꞤ.

²⁹ Kó nga tsint'ie kuí nii, tjiennmá jastjien kó kijíkoón Kjisoo, ³⁰ kó Kjisoo nde kji'e 'bos'ienjín ndí nangui chichií, takó kja tikón nínga kamábe na MartaꞤ. ³¹ Kós'e xta judío xi síndojó ndi'aa na Riyaa xi ndyits'endajoón kjoꞤ nga je k'ien nts'ie, nga kamábe nga tatra kijí na Riyaa, kijítjinguui ngat'a kats'énkjó nga na Riyaa ngatsjoó Laá ra kijí kjandá kamaá.

³² Kós'e nga jachó na Riyaa nínga tikón Kjisoo, nga kamábe Kjisoo, asiént'aa tikoó nga bi katsoó:

–NdiꞤ, tsi k'ie kixindyin ji, nde k'ienjín ra nts'ie an.

³³ Kós'e Kjisoo nga kamábe nga ts'énkjandá na Riyaa kjo xta judío, askandá ndatsa kui nga, on kamákón, kó nimaakamaá, ³⁴ kó bi katsó nga asiyá:

–¿Nání akjanijínjnu Laá?

S'e bi ki'mií Kjisoo:

–NdiꞤ, jabítsitsíjín.

³⁵ Askandá Kjisoo. ³⁶ S'e bi katsó já judío:

–Tsitsíjenjnúu, kóts'en 'niú tjó kamaá.

³⁷ Kó tjín kuí xta xi bi katsó:

–Kui ndaa xi kats'éntsijeen ndyikon ngo nda xi tika, kó ¿a kamájínrií kats'éndaya ts'e nga k'ienjín Laá?

Kjisoo bi ts'én kats'énkja'á'yaá Laá

³⁸ Ingo ndiya kamándasen nguinií Kjisoo, s'e kijí nínga tikón ngatsjoó ndie Laá. Kó kui ngatsjoó kui boá ngo tixa xi kji'ixtioo ngo ndijo. ³⁹ S'e Kjisoo bi katsó:

–Chje'éxínjnu ndijoo.

S'e na Martaá, ndichja nda xi je k'ieen bi katsó:

–Ndiá, je ch'o jen, ngat'a je nijún nixtjinnii nga k'ien.

⁴⁰ S'e Kjisoo bi katsó:

–¿A jejín boá kixiaán nga tsi s'ijiin, xchie ngayeje kjoajee Néná?

⁴¹ S'e kachje'éxín ndijo xi kji'ixtio ngantjoaa ngatsjoó. Kó Kjisoo askotsijen ndi'ak'ajmi ján nga bi katsó:

–Ná'mi, ndok'óchji tsjáa ji ngat'a kanda'yéní. ⁴² Je be an nga ngatsjé nixtjin nda'yéní, tanga boá kixian an kjoaa xta xi síndot'ana, tsí'e nga s'ijiin nga ji xi kananguiyéni.

⁴³ S'e nguije bi katsó Kjisoo, askandáyá nga bi katsó:

–¡Lá, titjaxie ji!

⁴⁴ Kó nda xi je k'ieen jataxieni nguuya ngatsjoó, se kojo tsja tjtíksakjájón maá njño xi, kó kjen ngo poño tji'má. S'e Kjisoo bi katsó:

–Chjándojnúu njño, kó t'jñandéjnu.

Bi ts'én índa jáxaá tsí'e nga sí'ank'ien Kjisoo

(*Matioo 26:1-5; Markoo 14:1-2; Rkaq 22:1-2*)

⁴⁵ Achichí ma xta judío xi kis'ijiin Kjisoo xi kijíkoón na Riyaa kó kamábe ni xi kats'én Kjisoo, ⁴⁶ tanga tjín kuí xta judío xi kijíkoón xta fariseoo kó katsáyaá ni xi kats'én Kjisoo.

⁴⁷ S'e já nguitokoo chiná'mii kojo já fariseoo kamátikó kó bi katsoó xkjín:

–¿Mí xi sí'an, ngat'a kui ndaa achichí kjoandikón ts'én?

⁴⁸ Tsi koé'éndiée, ngayeje xtaa sa'íns'ijin, kós'e kjindibá já xi chjiani Roma kó sa'ínkjatsón nguindie ndikónná kó sa'ínkjie naxíndána.

⁴⁹ Tanga nda xi 'mí Kaifaa, ngo nda chiná'mi xi 'niú nk'a xaá kui nó ján, bi katsó:

–Nde ta jmíjín ni xi yajnú jún, ⁵⁰ ti nde ni'ánkjójínjnu nga nda kamaná tsi ta ngo tsi xi koya tangat'anii naxíndaá, ta boajínnii tsi ngayeje naxíndaá xi kjuie.

⁵¹ Kaifaa katsó kui nii, ngat'a kuí xí tikón chiná'mi xi 'niú nk'a xaá kui noó, kó katsáyatjón xikoó ngo chjinie'eén Néná nga Kjisoo koyátjéni xta judío, ⁵² kó jmí tsi ta kjoaa tsií kui naxiíndaá, koya Kjisoo kjoaa nga kamatikó ngayeje ndií Néná xi tjimásoón. ⁵³ Kó kuíni nga ndeskande koó kji'a índa kui jaá nga sa'ínk'ién.

⁵⁴ Kó kuíni nga Kjisoo nguiti taxkiya kistso'bájín nguijiin xta judío, tasá kjin kijí xtjēen nangui kixií, ngo nguindie xi 'mí Efrain, kó kja kis'ijñajo xta tsi'e.

⁵⁵ Kó nguije kjimatiña s'ué paskuaa xta judío, achichí ma xta xi kijí naxiínda Jerusalen nguindiee s'ué paskuaa tsi'e nga sa'íntsje yojo. ⁵⁶ Kó tjin xi tsangase Kjisoo, kó tjienga síndo nditsen nangoxii bi katsó nga asiyaá xkjín:

–¿Kóts'en bee takónjnú? ¿A kjindibá kui s'ueé?

⁵⁷ Kó já nguitokoo chiná'mii kojo já fariseoo katsjá ngo kjoa, nga tsi tjin xí skuie Kjisoo kotsoya nínga tikón, kojo nga koónguíta'in tsi'e nga kondoboa.

Bi ts'én akatiéjón ndasíjen toko Kjisoo

(Matioo 26:6-13; Markoo 14:3-9)

12 Jun nixtjin nguindiee s'ué paskuaa, kijí Kjisoo naxiínda Betaniá, nínga tikón nda xi 'mí Laá, kui xi kats'énkja'á'yaá. ² Kó Kjisoo katse'eé ni chinie kjaa, na Martaa kats'énseén kó nda xi 'mí Laá kja kis'ijñajo Kjisoo t'a yamíxaa, ³ kós'e na Riyaa iskjíbé masien litro ndasíjen soboa xi chjii xi naxó nardo kamándani, s'e katsanguijon se Kjisoo, kó tsjatoko kui naa kats'énxíjónni, kó ngayeje ndi'aa kamásijen. ⁴ Kó ngo nda xi xta tsi'e Kjisoo xi 'mí Juda Iskariotee, xi jaskan atíña Kjisoo, bi katsó:

⁵ –¿Ánní nga tsi tasájín ján úchán ton denario kastiña kui ndasíjeen, s'e kui toon xta nima xi jmí tonjiín katse'eé?

⁶ Judaa katsó kui nii, jmí tsi kjoaa nga tjoó xta nima, katsó kuí nii kjoaa nga nda chejé boa, kó kuí kis'ijña statoon, kó iskjíbéchéjé ton xi ikindyia. ⁷ Kós'e Kjisoo bi katsó:

–Xióchín, ja'átjǒ kuí ndasíjeen tsi'e nixtjin nga kjónijinna.
⁸ Ngat'a xta nimaā ngatsjé nixtjin k'uíndojinjú, tanga an jmí tsi ngatsjé nixtjin kotijñajinjú'un.

Bi ts'én índa já nguitokoo chiná'mii nga sa'ínk'ién Laá

⁹ Achichí ma xta judío xi kamábe nga kia tikón Kjisoo kó kijíkoón, jmí tsi ta kjoaa nga skuie tsi Kjisoo, kijí tsi'e nga skuie Laá, nda xi Kjisoo kats'énkja'á'yaá nguijiin xta xi je jesoón. ¹⁰ Tanga já nguitokoo chiná'mii índa tsi'e nga sa'ínk'ién Laá nga, ¹¹ ngat'a tangat'anii Laá nga achichí ma xta xi judío xi kis'ijiin Kjisoo.

Bi ts'én ts'as'ien Kjisoo naxínda Jerusalen

(Matioo 21:1-11; Markoo 11:1-11; Rkaq 19:28-40)

¹² Nga kamánguindyiojón, achichí ma xta xi jachó s'ué paskuaa nga tsint'ie nga Kjisoo kjocho naxínda Jerusalen, ¹³ kó iskjbé tjiaa xkajén kó jataxie nga kijíkja'ayindiya Kjisoo kó bi katsó nga askandáyá:

–¡Néná ngat'axié'áná! ¡Ngatama chikonñé xi ndibání ngajoo Ndiáná, nda Ree Israel!

¹⁴ Kó Kjisoo ngo ndí bórró kasakoo xi kis'ijñasoón, xikó ts'én kjit'a xojon eén Néná nínga bi tsoó:

¹⁵ Ngata ndakonjín majnú jún xta naxínda Jerusalen, tsitsíjín, nga k'ie ndibá nda Ree, xi tikónsoón ngo ndí bórró.

¹⁶ Nga tjón tjón kamákjínjín kui nii xta tsi'e Kjisoo, tanga nguije kamábe nga katse'eé kjoaje, kji'a kjin ja'átsjieen kjo kamákjín nga jatjosón ni xi kjit'a xojoon kjoaa kui, kjo nga kui nii kini'aán.

¹⁷ Kó xta xi nijan síndojó Kjisoo katsáyá kjoaa kji'a nga kats'énkja'á'yaá Laá nguijiin xta xi je jesoón. ¹⁸ Kó ti kuii kjoa nga jachókja'ayíndiya kjín xta, kjoaa kjoandikón xí kats'én.

¹⁹ Tanga xta fariseoo bi katsoó xkjín:

–A yajnú 'ne nga jmi ni kamajín xi si'án, ngat'a ngayeje xtaa kui ngasondiee fitjingui Kjisoo.

Já griego xi bi ts'én tsangase Kjisoo

²⁰ Kó kia nguijin xta xi kijí naxindá Jerusalen nga kijíts'endikón kui s'ué paskuaa tjemájin xta griego. ²¹ Kui xtaa, kijíkón tiñaa Nguiripee, nda xi chjiani Betsaida, naxindá xi tikónjiin nangui Galilea, kó bi ki'mif nga ik'índaseen:

–Ndia, mejénjne xchajne Kjisoo.

²² Nguiripee kijítsáyaa kui nii Jandree, s'e Jandree kojo Nguiripee katsáyaa Kjisoo. ²³ S'e Kjisoo bi katsó:

–Je jachó chiboa nga koe'eé kjoaje ndii nda xi'iin. ²⁴ Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un, nga tsi ngo xojmaa to ndsokoan nño xi k'okajín t'anangui kó tsi koyajín, k'uijña soboa, tanga tsi koya, achichí to k'uie. ²⁵ Xi tjoó kjoamindyioon, sa'ínchaja, kó xi ch'oo kjoamindyioon xikó ts'én tikón kui ngasondiee, kuí boá xi tasá ts'énfoa'átjo kó k'uijña ngatsjé nixtjiin. ²⁶ Tsi tjin xi sa'ínsenna, ngatjandibatjinguina, kó nínga kotjña an, ti kia k'uijña nda xi sa'ínsenna. Tsi tjin xi sa'ínsenna, Na'mina skuie ndikón.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga si'ank'ien

²⁷ Ngot'e achichí nda kjimaa inimana, ¿kó mí ni xi xián an? ¿Na'mi, 'naxié'éní kui chiboaa? Tanga kuí xá jachó an kui chiboaa. ²⁸ Na'mi, ngat'ieé kjoaje ja'éen.

Kós'e kanda'yá nga nda ndi'ak'ajmi ján xi bi katsó:

–Je tjin kjoaje, kó k'uié nguinif ingo ndiya.

²⁹ Kó ngayeje xtakjin xi síndo kiaa xi tsint'ieé kuí ndaa, cho'ou boá katsó. Kje'e xi bi katsó:

–Ngo ndítsjiee Néná xi tsíchjiajo.

³⁰ S'e Kjisoo bi katsó:

–Kui ndaa jmi tsi kjoaa an nga kanda'yá, kanda'yá tangat'ani jún. ³¹ Ngot'e boá 'ne nga Néná ts'entsáyá tsi nda kojo tsi ndajín tjíts'en xindajín kui xi botixómaa kui

ngasondiee, kó nditsen ján je ko'naxié. ³² Kó tsi an nk'a chjanínk'ána kui t'anangui, ngayeje xtaa xi kjindibákón tiñana.

³³ Kó Kjisoo katsó kui nií tsi'e nga kamákjín xtaa kóts'en koya. ³⁴ S'e bi katsó kui xtaa:

–Tangat'anii kjoakitii nga yajne nga Kristoo k'uijñá ngatsjé nixtjin. ¿Ja kóts'en se ji nga ndii nda xi'iin chjiénga xtjonínk'á? ¿Yání boá kui ndii nda xi'in xi'bi?

³⁵ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ta ngui chiboa tsi nixtjin nga tikónjinjnú ndi'ii, tanguínjnú tjiénga tikónjnú ndi'ii, tsi'e nga jñoó sakójiín jún, ngat'a xi tjimá nga jñoó, bejín ñá ndyífi. ³⁶ Tjiénga tikónjnú ndi'ii, s'ijin ngatamajnú ndi'ii, tsi'e nga ndii ndi'ii kamajnú jún.

Já judío xi kis'ijinjiín Kjisoo

Nguije katsó Kjisoo kui nií, kiji, s'e kis'ijña 'maa kui xtaa.

³⁷ Tanga nda tsi kjín kjoandikón kats'én Kjisoo nguindyikon kui xtaa, takó kis'ijinjiín, ³⁸ kó boá ts'én jatjosón ni xi katsó nda chjine'eén Néná xi 'mí Isayaa nga bi katsó:

Ji Ndia, ¿yání xi kis'ijiin énná?

¿Kó 'yání xi akakoo nga'niuú Ndiáná?

³⁹ Kuíni nga kamájín kis'ijiin, ngat'a ti bi ti katsó Isayaa nga:

⁴⁰ Íchjá ndyikon kui xtaa, kó kats'éntajá inimaa,

tsi'e nga kamatsijenjiín ndyikon, kojo tsi'e nga kamakjínjiín inimaa,

kojo tsi'e nga sa'ínk'oyájín yojo, tsi'e nga an sa'indaya an.

⁴¹ Kui nií xi katsó Isayaa ngat'a kamábe kjoajee Kjisoo, kó tsíchjia kjoaa kui.

⁴² Kó ngaskande tjín já xi tjiín xá xi kis'ijiin Kjisoo, tanga tangat'anii xta fariseoo nga tsíchjiajín, tsi'e nga ikiyotjingujiín nguiyaa ndi'a nínga ndokjoa eén Néná.

⁴³ Ngat'a tjó ngase kamaá kjoajee xtaa ta boajiín kjoajee Néná.

Eén Kjisoo kuí xí satjénii xtaa

⁴⁴ Tanga Kjisoo askandáyá ma nga bi katsó:

–Xi s'ijiin an, ánjin xi ts'ens'ijinna, kuí xí katsanguiyana xi ts'ens'ijin, ⁴⁵ kó xi bena, be xi katsanguiyana. ⁴⁶ An xí jé'e an xikoó ndi'ii kui ngasondiee, ts'i'e nga ngayeje xi s'ijiin an, k'uijnájnón. ⁴⁷ Xi kuint'ie éna, kó sa'ínkajatjósónjin, ánjin xi kotijée, ngat'a jmí tsi jé'e an kui ngasondiee ts'i'e nga sa'ínjée xtaa, tasá jé'e an ts'i'e nga k'oxié'á an. ⁴⁸ Xi sa'ínch'óna kó sa'ínjo'ojín éna, je tikoón xi kotíjeé, én xi je tsíchjia an, kuí xí kotíjeé nga kjocho nixtjin nga kujiet'aa. ⁴⁹ Ngat'a jmí tsi taxkiya tsíchjia an, Na'mina xi katsanguiyana kuí xí katsjana kui kjoabotixoma xi ts'énehjia an kjojo xi s'e kuichjia an. ⁵⁰ Kó be an nga kjoabotixomaa kui, kuí boá xi kjoamindyion ngatsje nixtjiin. Kó kuini nga ngayeje ni xi xian an, ts'énxia an xikó katsóna Na'mina.

Bi ts'én aniejón Kjisoo se xta ts'i'e

13 Kó nguindiee s'ué paskuaa, nga ja boá je be Kjisoo nga je jachó chiboa nga koeje kui ngasondiee s'e koejekoon Na'mii, kats'éntjón xtaa kui ngasondiee, kats'éntjón ngaskande nga fet'a.

² Kó nga ndyikjinie nño nga kamájñoó, xindajín diabloo ja boá je ts'as'ieén nguujin inimaa Juda Iskariotee ts'i'e nga sa'ínk'as'ien Kjisoo, ³ Kjisoo ja boá je be nga Na'mii katsjaá nguuya tsja ngayeje nii, kó nga Néná jatjoni kó nga ti kui koejekón nguinií, ⁴ jastjien nga ts'énkjinie nño, kó ja'áxin njño xi kjit'a ngaxton s'e iskjibé ngo njño xi ni'ánxjón ndsa s'e ít'a ndáyaá, ⁵ s'e indyia ndójoa ngo ndástsié, kós'e ít's'iyanií nga aniejón se xta ts'i'e, kó kats'énxjón njño ndsa xi íkjá ndáyaá.

⁶ S'e nga katsoboaá Ximo Peé, bi katsó kui ndaa:

–Ndia, ¿a jí konjín ndsako an?

⁷ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ni xi tjt̥s'en an, kjimakjínjín ngot'e, tanga jaskan kamakjín.

⁸ S'e bi katsó Peé:

–Jmí nixtjin konjín ji ndsako an.

S'e Kjisoo bi katsó:

–Tsi ko'e'éndiéjín ji, kamajín xtana kama ji.

⁹ S'e bi katsó nguini Peé:

–Ndiá, ja jmí tsi ta ndsako an xí tanjín, tanjín ji ndsa an kojo tokó an nga.

¹⁰ S'e Kjisoo bi katsó:

–Xi je tsangóyá, ta se tsi xi chjieén nga konjón, ngat'a je tsjie ngayeje vojoo, kó jún je tsjiejnú, nda tsi jmí tsi ngayejejnú.

¹¹ Kjoaa ja boá je be Kjisoo 'yá xi sa'ínk'as'ien, kuíni nga bi katsó: “Jmí tsi ngayejejnú nga tsjiejnú.”

¹² Nguije aniejón se kui jaá, ít'a nguini njño ngaxton, s'e kis'ijñat'a nguini yamíxaa, kó bi katsó:

–¿A kamákjínjnú ni xi kats'en an? ¹³ Jún, Mostro kojo Ndiá ndyi'míjnú'un, kó nda kandokjoajnú ngat'a kuí an. ¹⁴ Ja tsi an xi Ndiáa kojo xi Mostroo, kó aniejón an ndsakojnú, kojo jún chjiénga konjónjnú se xinguijnú, ¹⁵ ngat'a an je ijñájnú'un ngo chíboá, tsí'e nga si'ánjnú ni xi je kats'en an. ¹⁶ Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un: Nda mosoo 'niújín nk'a ngase kama ta boajín ndiáa, ti nde nda xi kananguiyaa nk'ajín ngase xaá ta boajín xi katsanguiya. ¹⁷ Tsi yajnú kui nii, achichí ra tsajnú tsi si'ánjnú.

¹⁸ Jmí tsi kjoaa ngayejejnú ni xi t'íxian an, je be an 'yání xi je ja'ajin an, tanga tsí'e nga kjotjosón ni xi kjit'a xojon eén Néná nínga bi tsoó: “Xi k'ie ts'énkjiniejona pan, kondrana je tikón.” ¹⁹ Xiyájnú'un kui nii nguindiee nga kama, kiá kamaa nga s'ijinjnú nga an boá. ²⁰ Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un: Nga tsi tjín xí sa'ínkja'a nguia ndi'aa xi sanguiya an, an xí

tjít's'énkjá'ana, kó xi tjít's'énkjá'ana an, ti tjít's'énkjá'a kui Néná xi katsanguiyana nga.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo kjoꞤꞤ nga Judaa xi sa'ínk'as'ien
(*MatioꞤ 26:20-25; Markoo 14:17-21; RkaꞤ 22:21-23*)

²¹ Nguije katsó Kjisoo kui nii, achichí nda kamaá asién nixtjiin, kó bi katsó:

–Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un: Nga ngo jún xi sa'ínk'as'ienna.

²² S'e xta tsi'e Kjisoo asko'á xkjín nga ngo nga ngo kó nde kamákjínjiin kjoꞤꞤ kui xi tjindókjoꞤꞤ. ²³ Kó ngo nda xi xta tsi'e, kui xi tjó kamaá Kjisoo, kja tiña tikón t'aa, t'a yamíxaa.

²⁴ Kó Ximo Peé kats'éntíyaa toko nga asíyaa Kjisoo 'yá ndaa xi tjít'só. ²⁵ Kós'e kui ndaa ít'aa toko niseen Kjisoo kó bi katsoó:

–Ndiá, ¿'yá ndaa xi se ji?

²⁶ S'e bi katsó Kjisoo:

–Kuí boá nda xi tsjáꞤ kui pan ndyii.

S'e Kjisoo katsenguindá paan nguiya tiboꞤꞤ, s'e katsjaá Juda Iskariotee, ndií Ximoo. ²⁷ Kó nguije iskjinie Judaa kui ndso'boa paan, xindajín Satanaa ts'as'ienjiin yooꞤ. S'e Kjisoo bi katsó:

–Ni xi si'in, tsá ti'in.

²⁸ Tanga nde ngojín xi síndo t'a yamíxaa xi kamákjiin mí kjoꞤꞤ nga boꞤ katsó Kjisoo. ²⁹ Ngat'a tjín xi kats'énkjó nga kjoꞤꞤ nga Judaa kis'ijñaꞤ stsatoon tsi kuíni nga Kjisoo bi katsoó: Ts'itsie ni xi chjiénná tsi'e s'ueé, axa tsi'e nga tsjá chií ton xta nimaꞤ. ³⁰ Nguije iskjinie Judaa kui ndso'boa paan, tjienmá jataxie, kó je kjimajño nga boꞤ kamaá.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo ngo kjoꞤꞤbotíxoma tjatsie

³¹ Nguije jataxie Judaa, Kjisoo bi katsó:

–Ngot'e 'ne nga xcha kjoꞤꞤjee ndií nda xi'iin, kó kuí xí xchani kjoꞤꞤjee Néná. ³² Tsi tangat'anii kui nga xcha kjoꞤꞤjee Néná, ja ti Néná kokó kjoꞤꞤjee kui, kó Néná tsá sa'ín kui nii.

³³ Jún boꞤ ndí ndí tsa'an, ta chiboa tsi níxtjin kotíjñajojnú'un. Kuíndyisejnú'un, tanga xikó kixiáꞤ xta judíoꞤ, ti boꞤ ti xianjnú'un jú:n. Nínga ts'énfí an, kamajín konguínjnú. ³⁴ Ngo kjoꞤbotíxoma tjatsie tsajnú'un: Tjó ti'ánjnú nga ngo nga ngo xinguijnú, xikó ts'én kats'entjójnú'un jú:n, ti boꞤ ti ts'én ti'antjójnú xinguijnú. ³⁵ Tsi tjó kamajnú xinguijnú, ja kji'a boꞤ nga xcha nga jú:n xí xtana.

Bi ts'én katsáyatjón Kjisoo nga Peé sa'ínkiejín yojoo
(*Matioo 26:31-35; Markoo 14:27-31; Rkaq 22:31-34*)

³⁶ S'e Ximo Peé bi katsoó Kjisoo:

–NdiꞤ, ¿ñání ti'mi?

S'e Kjisoo bi katsó:

–Nínga ts'énfí an, kamajín k'uintjinguíni ngot'e, tanga sajin kama k'uín.

³⁷ S'e ti bi ti katsó nguini Peé:

–NdiꞤ, ¿mí kjoꞤꞤ nga kamajín kjuintjinguíi ngot'e? Jmí nijjín nda tsi tsja an kjoꞤmindyionna tangat'anií ji.

³⁸ S'e Kjisoo bi katsó:

–¿A kjoꞤjín nda tsi koye kjoꞤꞤ an? Jakoxi, jakoxi ni xi xiáꞤ: Nga nguindiee nga skandáya xanda xi'iin, ji ján ndiya je kini'ínkiejín yojoo nga yení.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga kui xi ndiya
tsi'e nga kjóchot'áꞤ Na'mii

14 Ngata ndajín maá inimajnú, s'ijin ngatamajnú Néná, kó ti s'ijin ngatamajnú an. ² Ndi'aa Na'mina achichí nguindie tjín, tsi boajín kji'i, je ra kixiyajnú'un, ja je ts'énfí k'ijñandajnú'un ngo nguindie xi tsajún. ³ Kó tsi kjuink'ijñandajnú'un ngo nguindie, kjoé'e nguiná an nga kjoé'ekja'ajnú'un, tsi'e nga nínga kotíjña an kja kuíndyionjnú nga. ⁴ Kó ja je yajnú ndiyaá nguindie nínga ts'énfí an.

⁵ S'e bi katsó Tomaa:

–NdiꞤ, yajínjne nínga ti'mi, ¿ja kóts'en xchani jin ndiyaá?

⁶ S'e Kjisoo bi katsó:

–An boá xi ndiyaá, kojo xi jakoxii, kojo xi kjoamindyioon, ta'yajínni xi kjochókoón Na'mii tsi ngat'aa ánjin. ⁷ Tsi kamáyajnú'un, ti kamáya rajnú Na'mina. Kó ndeskande ngot'e je yajnú kui, ngat'a je ndyitsitsijenjnuu.

⁸ S'e bi katsó Nguiripee:

–NdiꞤ, takejne Na'mii, kó s'ingojne.

⁹ S'e Kjisoo bi katsó:

–¿Achichí kjin nixtjin je kis'ijñajinjnú'un, kó a kjiie yejínni Nguiripe? Xi je kamábena ti je kamábe Na'mina, kó ¿kóts'en bi se ji: takejne Na'mii? ¹⁰ ¿A s'ijinjin nga Na'mii tikónjin, kó nga Na'mii tikónjinna an? Kó én xi chjiá an jmi tsi én xi tsa'an soboa, tsi'e Na'mi xi tikónjinna boá, kuí xí ts'én ngayeje nii.

¹¹ S'ijin ngatamaa nga Na'mii tikónjin, kó nga Na'mii tikónjinna an, kó tsi jmi, s'ijin ngatamaa ni xi tjíts'en an.

¹² Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnu'un: Xi s'ijiin an, xá xi ts'en an sa'ín ndatsa kui nga, kó tsie ngase ni xi sa'ín, ngat'a Na'mii ts'énfikoon, ¹³ kó ngayeje ni xi chjie'éé Na'mii ngajona, sa'ín an, tsi'e nga xcha kjoajee Na'mii kji'a nga xcha ni xi sa'ín ndíi.

¹⁴ Tsi tjín ni xi chjie'e ngajona, an sa'inkjatjosón an.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga sanguíyaná

Asién Nixtjin Néná

¹⁵ Tsi tjójnú an, chjiénga si'ankjatjosónjnu kjoabotíxomana.

¹⁶ Kó an 'niú kuí'áa Na'mii, nga tsjá ingo xi sa'índajonjnu tsi'e nga k'uijñájojnú ngatsjé nixtjin: ¹⁷ Kuí boá Asién Nixtjin xi kokóya jakoxii, kui xi kamajín sakoó xtaa kui ngasondiee, ngat'a bejín, tanga jún je yajnú, ngat'a kja tikónjinjnu, kó kja k'uijñájojnú.

¹⁸ K'uijñáx'ianjínjnu'un, kjindibákón nguínjnu'un. ¹⁹ Ngui chiboa nixtjin, kó xtaa kui ngasondiee nguiti skuiejínna, tanga jún xchajnú'un, ngat'a tikón an, kó ti kuindyionjnu ndatsa jún nga. ²⁰ Kui nixtjin ján xchajnú nga Na'mina tikónjin, kó jún

tindyionjinjnú'un, kó an tikónjinjnú'un jún. ²¹ Xi tikoón kjoꞤbotíxomana kó sa'ínkjatjosón, kuí xi'ba xi tjoó an, kó xi tjoó an ti sa'íntjó Na'mina, kó an sa'íntjó an, kó kokóo 'yání an.

²² S'e bi katsó JudaꞤ (tanga jmí tsi Juda Iskariotee):

–Ndia, Ꞥkóts'en kokéjne jin 'yání ji, kó kokéjin 'yání ji xtaa kui ngasondiee?

²³ S'e Kjisoo bi katsó:

–Xi tjoó an, sa'ínkjatjosón kjoꞤbotíxomana, kó Na'mina tjó sa'ín, kó kjindibáchonjne, kó ngo nguindie nijan kuindyionjojne. ²⁴ Xi tjójin an, ts'enkjátjosónjin kjoꞤbotíxomana, kó én xi je tsint'ié tsa'anjin boa, tsi'e Na'mi xi katsanguiyana boá.

²⁵ Kuí nii xi je kixiyajnú'un kji'a nga kis'ijñajojnú'un.

²⁶ Tanga kuí Asién Nixtjin Néná xi sa'índajojnú xi ngajona nga sanguíya Na'mina, kuí xí kokóyajnú ngayeje kui nii, kó sa'ínkja'átsjienjnu ngayeje ni xi je kixiyajnú'un.

²⁷ Kjoaxióna k'uijñajnú'un, kjoaxióna tsajnú'un, jmí tsi boa ts'én tsja an xikó ts'én tsjá xtaa kui ngasondiee. Ngata ndajín maá inimajnú, ti nde ngata ndakonjín majnú. ²⁸ Je kanda'yájnú nga bi kixian an: Je ts'énfí an, tanga kjoe'ekón nguínjnu'un. Tsi tjójnú an katsaki, tsjara kamajnú, ngat'a je kixiyajnú'un an nga Na'mina ts'énfikóon, ngat'a nk'a ngase xaá Na'mina ta boajín an. ²⁹ Kó ngot'e ts'énxiyajnú'un kui nii, nguindiee nga kama, tsi'e nga kji'a nguije kama, s'ijin kamajnú.

³⁰ Nguiti tsiejín ngase ni kuichjiájojnú'un, ngat'a je ts'éndibá tiña xi botixómaá kui ngasondiee, kó kui ta jmíjin ni xi tjín kjoꞤ an, ³¹ ts'én an ni xi tsóna Na'mina xi katsanguiyana, tsi'e nga xtaa kui ngasondiee skuie nga tjóna Na'mina. Tisítjienjnu 'ne, xín tjián.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga kuí xí n'niuú tostsije xí jakoxii

15 An boá xi xikoó n'niuú tostsije xí jakoxii, kó Na'mina kui boá nda xi ts'énxaá. ²Ngayeje tjia xi tjiín yojona xi jmí to tsjájín, na'mina kjoa'áxín, kó ngayeje tjia xi tsjá to, sa'íntsjie tsí'e nga kjín ngase to tsja. ³Jún je kamátsjiejnú, kjoaa ngayeje én xí je katsáyájnú'un, ⁴si'ango ra yojojnú jún kjojo an, kó kja kotíjñajinjnú'un. Xikó ts'én nga nde ngojín tjiaa yaá xi tsjá soboá to tsi kja'jín kjo'ajo n'niuú tostsijeé, ti boá ti kamajnú tsi k'iejín kuindyionjójnú'un.

⁵An boá xi xikoó n'niuú tostsijeé, kó jún boá xi tjiaa, xi k'uijñájona, ja ti kotíjñajín, kó achichí to koajaa, ngat'a tsi kjín kuindyionjójnú'un jmí ni kamajínjú si'an. ⁶Xi k'uijñajinjína, boá kamaa xikó maá ngo tjia xi jmí to tsjájín: bichá, xí, chja'á'yá, kó nguujin ndi'íi bichijmijin tsí'e nga tí.

⁷Tsi si'ango ra yojojnú jún kjojo an, kó tsi éna k'uijñajinjnú, ngayeje ni xi chjia'ajnú, koe'ejnú. ⁸Kuí nií xi kamayani kjoajee Na'mina nga achichí kjín to k'uiéjnu jún, kó boá ts'én nga xtana kamajnú jún. ⁹Xikó ts'én tjoó an Na'mina, ti boá ti ts'én tjóna jún, tindyionjójnú kjoatjóna. ¹⁰Tsi si'ankjatjosónjú kjoabotíxomana, kjoatjóna kuindyionjójnú, xikó ts'én tjíts'enkjatjosón kjoabotíxomaa Na'mina, kó kjoatjó tsí'e tikónjín.

¹¹Kuí nií xi kixiyajnú'un, tsí'e nga k'uiéjnu kjoatsjana, kó kjoatjosón kjoatsjajnú. ¹²Kuí xi'bi xi kjoabotíxomana: Nga tjó si'ánjú ja k'ie ja ngaján xingujnú, xikó ts'én tjó tjíts'enjnu'un. ¹³Nde ngojín xi tjín ngasee ngo kjoatjó xi 'niú je, xikoó ngo xi tsjá kjoamindyioon tangat'anií amingoo.

¹⁴Amingona ma jún, tsi si'ánjú ni xi xian an. ¹⁵Nguiti mosojín xianjnu'un, ngat'a mosoo bejín ni xi ts'én ndia xi tsí'e, tanga amingoo kixiánjú'un, ngat'a ngayeje ni xi katsáyána Na'mina je kixiyajnú'un. ¹⁶Júnjín xi kachje'éjijnjú'un, an xí ja'ajinjnu'un jún, kó je katsanguiyajnú'un tsí'e nga konguínjú kó k'uiéjnu to, ngo to xi k'ondíyaá ngatsjé nixtjin, tsí'e nga

ngayeje ni xi chjie'ée Na'mina ngajona, tsjaá. ¹⁷ Kuí xi'bi xi kjoabotíxomana: Ti'antjójnú ja k'ie ja ngaján xinguijnú.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga xta ngasondiee sa'ínch'ójnú

¹⁸ Tsi sa'ínch'ójnú xtaa kui ngasondiee, ngatja'átsjienjnu nga tjón an kats'éench'óna s'e kats'éench'ójnú jún. ¹⁹ Tsi kui ngasondiee ndokjoajnú, sa'íntjójnú xtaa kui ngasondiee xikó ts'én ts'éntjó xta tsi'e, tanga kuijín ngasondiee ndokjoanijnú, ngat'a an xí ja'ajinjnú'un nguijiin xtaa kui ngasondiee, kuíni nga xtaa kui ngasondiee ts'ench'ójnú. ²⁰ Ngatja'átsjienjnu én xi je kixiánjnu'un: “Mosoo nk'ajín ngase xaá ta boajíin ndiaa.” Tsi je ikiyotjinguina, ti kuiyotjinguinjnu jún nga, tsi ndyini'ánkjatjosónjnu éna, ja ti si'ánkjatjosón énjnu nga.

²¹ Ngayeje kui nií xi sa'ínjojnú xtaa tangat'anií ja'éna, ngat'a bejín 'yání xi katsanguiyana.

²² Tanga tsi j'éjín an, kó tsi tsíchjiajojín an kui xtaa, nde jmí jéjínraa, tanga ngot'e nde jmí ni katsojín kjoaa jeé. ²³ Xi ch'oo an, ti ch'oo Na'mina nga. ²⁴ Tsi kats'én ján an nguijiin kui xtaa ni xi kjie ngo xi ts'én, jmí jéjínraa, tanga ngot'e je kamábe kui nií, kó ti kui ra xí kats'éench'óna an kojo Na'mina. ²⁵ Tanga ngayeje kui nií kjima tsi'e nga kjifotjosón ni xi kjit'a xojon kjoakitii kui xtaa, xi bi tsó: “Nde jmí kjoajín nga kats'éench'óna.”

²⁶ Tanga nga kjo'e xi sa'índajoon, kui xi sanguiya an tangat'anií Na'mii, kui Asién Nixtjiin Néná xí jakoxi xi sanguíya Na'mii, kuí xí chistikona kama kó kuí xí kuichjia kjoaa an, ²⁷ kó kojo jún kondókjoajnú kjoaa an, ngat'a kia kixindyionjojnú'un ndeskande koó nga íts'iyanií nií.

16 Kuí nií xi je kixiyajnú'un, tsi'e nga stingujínjnu. ² Kuiyotjinguinjnu ndi'a nínga ndokjoa éen Néná, kó ngaskande kjocho chíboa nga tjín xi sa'ínk'iénjnu, kó sa'ínkjó nga xaá Néná xí tjíts'én. ³ Kó kui nií sa'ín ngat'a bejínna, kó ti bejín Na'mina. ⁴ Tanga ts'énxiyajnú'un kui nií, tsi'e nga, nga

kjochó chiboa kjoa'átsjienjú ni xi je kixian an.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo ni xi sa'ín Asién Nixtjiin Néná

Kixiyajínjú'un kui nií nga íts'iyanií, ngat'a kia kis'ijñajojnú'un. ⁵ Tanga ngot'e je ts'énfikóon xi katsanguiyana, kó a nde ngojín jún xi bi katsona: ¿Ñá ti'mi? ⁶ Ngat'a je kixiyajnú'un kui nií, kuíni nga ndasen tikón inímajnú. ⁷ Tanga ni jakoxi xí t'íxianjú'un: Tasá nda kamajnú nga kjuin an, ngat'a tsi kjuinjín an, kui xi sa'índajonjú kjo'e'ekónjínjú, tanga tsi kjuin an, an xí sanguiya an. ⁸ Kó nga kjindibá Asién Nixtjiin Néná, sa'ínkie xtaa kui ngasondiee kjoaa jeé, kókó kjoakixii kojo kjoaa kjoani'ánjeé. ⁹ Kjoaa jeé, ngat'a kis'ijinjín an, ¹⁰ kjoaa kjoakixii, ngat'a je ts'énfikóon Na'mina, kó nguiti xchajínjú'un, ¹¹ kó kjoaa nga ni'ánjeé, ngat'a kui xi xindajín xi botixómaá kui ngasondiee je tjíni'ánjeé.

¹² Achichí ni xi tikónna xi xianjú'un, tanga tsi xiyajnú'un ngot'e kamakjínjínjú, ¹³ tanga nga kjindibá Asién Nixtjiin Néná xí jakoxii, kuí xí kókójnú ni xi jakoxi, ngat'a jmí tsi kui xi kuichjia soboa, ni xi kuint'ie xí kuichjia, kó kuí xí kotsoya ni xi s'e kama. ¹⁴ Kuí xí kókó kjoajena, ngat'a sakoó ni xi tsa'an, kó kuí xí kotsoyajnú. ¹⁵ Ngayeje ni xi tjíin Na'mina tsa'an boá, kuíni nga boá kixian an nga nina skíbé, kó kotsoyajnú.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga kjoandaseen kjoatsja kama

¹⁶ Je ta ngui chiboa tsi nixtjin chaja nga nguiti xchajínjú'un, s'e ti ngui chiboa tsi nguiní nixtjin nga xcha nguinínjú'un, ngat'a Na'mina ts'énfikóon.

¹⁷ S'e bi katsoó xkjin xta tsí'e Kjisoo:

–¿Mí ni xi mejeén katsó Kjisoo nga bi katsó: Je ta ngui chiboa tsi nixtjin chaja nga nguiti xchajínjú'un, s'e ti ngui chiboa tsi nguiní nixtjin nga xcha nguinínjú'un, kojo: Ngat'a

Na'mina ts'énfikóon? ¹⁸ Kó ti bi ti katsó nguinií xkjín: ¿Mí ni xi mejeén tsó “ngui chiboa tsi nixtjin”? Makjínjinná ni xi chjiá.

¹⁹ Kjisoo kamákjiín nga tjín ni xi kamámejeén kosíyaá xta tsi'e, kó bi katsoó:

–¿A ndyibosíyajnúu xinguijnú kjoaa nga bi xian an: Je ta ngui chiboa tsi nixtjin chaja nga nguiti xchajínjnú'un, s'e ta ngui chiboa tsi nguinií nixtjin nga xcha nguiniíjnú'un? ²⁰ Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un, nga jún xcha'ájnú, kójo nima kamajnú, kó xtaa kui ngasondiee tsja kamaa, tanga nda tsi ndasen kamajnú, kjoandasenjnú kjoatsja kama. ²¹ Inchjiín nga tseen ndí, ndibá tsindioo, ngat'a je jachó chiboa nga tsen ndí, tanga nguije katsen ndí, je nguiti foa'átsjienjiín kjoanimaa, ngat'a tsja kamaa nga je katsen ingo ndí kuí ngasondiee. ²² Kó jún ndasen kjimajnú ngot'e, tanga nga skuie nguiniíjnú'un, tsja kamaa inimajnú kó nde ngojín xi kamaa kjoa'áxínjnú kjoatsjajnú.

²³ Kó kui nixtjin ján nguiti ingojín ni xi kosiyajnú'un. Jakoxi, jakoxi ni xi xianjnú'un, nga ngayeje ni xi ngajona chjié'ée Na'mina, kó kuí tsjaá. ²⁴ Ngaskande ngot'e, kjié ngo ni xi ngajona chjiá'ájnú, chjiá'ajnú, kó ko'e'éjnú, tsi'e nga kama ndojo kjoatsjajnú.

Bi ts'én katsáyá Kjisoo nga kui je kats'eén kui ngasondiee

²⁵ Ngayeje kui ni xi je kixiyajnú'un énkjín xí kats'enkjién an, tanga je makjachó chiboa nga nguiti boajín ts'en kuichjiájojnú'un, kuichjiajo chan chanjnú'un kjoaa Na'mina.

²⁶ Kui nixtjin ján ngajona chjiá'ajnú, kó xiyájnú'un nga nde kama chjiénjín tsi an 'niú kuí'áa Na'mina kjoaa jún, ²⁷ ngat'a ti kuíni Na'mina xi tjoó jún, ngat'a jún kini'ántjójnú'un an kó kis'ijinjnú nga Néná xí katsanguiyana. ²⁸ Na'mina xí katsanguiyana, kó j'é an kui ngasondiee, kó k'uijná nguiñá an kui ngasondiee, kó kjuinkón nguiñáa Na'mina.

²⁹ S'e bi katsó xta tsi'e Kjisoo:

–Ngot'e 'ne nga tindokjoe chan chan ji, kó nguiti ni'ínkjínjín ji énkjín. ³⁰ Ngot'e 'ne nga je yajne nga ye ji ngayeje ni, kó nga nde chjiénjín nga ngo xi kosíyaá, kuíni nga s'ijinjne nga Néná xí katsanguiyaa.

³¹ S'e Kjisoo bi katsó:

–¿A je s'ijijnnú ngot'e 'ne? ³² Je jachó chíboa, nga stsojojnú nga ngo nga ngojnú, kó k'uijñá soboajnú'un, tanga tikón soboajín an, ngat'a Na'mina tikónjona. ³³ Kuí nií xi je kixiyajnú'un tsí'e nga sakójnú kjoaxióna. Achichí kjoanima kuítjatiojnú kui ngasondiee, tanga ti'an'niátakónjnú'un, ngat'a an je kats'éen kui ngasondiee.

Kjisoo bi ts'én tsíchjiatjé xta tsí'e

17 Kui nií xi tsíchjia Kjisoo, kó askotsijen ndi'ak'ajmi ján, s'e bi katsó:

–Na'mi, je jachó chíboa, takée xtaa kjoajee ndíi, tsí'e nga ndíi kókoó xtaa kjoaje tse, ² xikó ts'én katse'éní xá nga an kotixomáa xtaa, kojo tsí'e nga an tsjáa kjoamindyion ngatsjé nixtjiin ngayeje xta xi ji katse'éé. ³ Kó kuí xi'bi xi kjoamindyion ngatsjé nixtjiin: nga skuíee ji, nga ta jí tsi xi Néná xí jakoxii, kojo Jesukristoo, kui xi kananguiye ji.

⁴ An je ako an kjoajee k'ie t'anangui kó je kats'enkijatjosón an ni xi katse'éní nga sa'in an. ⁵ Ngot'e 'ne Na'mi, t'a nínga tindyin te'éní kjoaje xi kis'lina nga kis'ijñajóo, nguindiee nga kamánda kui ngasondiee.

⁶ Je akóo xtaa 'yání ji, kui xta xi katse'éní xi tjín ngasondiee, tse kamá, kó an katse'éní, kó je ndyits'enkjátjosón éen. ⁷ Ngot'e boá 'ne nga je be, nga ngayeje ni xi ji katse'éní kía kjindibáni nínga tindyin ji. ⁸ Ngat'a én xí katse'éní, je katsjáa, kó iskjíbé, kó je kamábe nga jakoxi nga ji jatjoxiejijnáa, kó je kis'ijiin nga ji xi kananguiyéni.

⁹ An 'niú ts'énmí'á an kjoaa kui xtaa, jmí tsi kjoaa xtaa kui ngasondiee, ts'énmí'ána kjoaa xta xi katse'éní, ngat'a jí tse,

¹⁰ kó ngayeje ni xi tsa'an tse boá, kó ni xi tse tsa'an boá, kó kjoajena ya kjoaa xikó ts'én síndo kui xtaa.

¹¹ Kó je nguiti kuijín ngasondiee tikón an, tanga kui xtaa takó kja síndo, kó an kja ts'énfikoon ji. Na'mi tsjie, xta xi katse'éní, chíin nga ti'inkjín nga'niuú ja'éen, ts'i'e nga ngo kama kui xikó ts'én ngo ma ñá. ¹² Nga kis'ijñajo an kui xtaa k'i'e kui ngasondiee, askóon nguiyaa nga'niuú ja'éen kui xta xi ji katse'éní, kó askóon, kó nde ngojín xi kichajá, ta kuí tsi ndí kichajaá, ts'i'e nga kjojtosón ni xi tjit'a xojon éen.

¹³ Tanga ngot'e 'ne je ts'énfikoon ji, kó kui nií ts'énxiyáa xtaa kui ngasondiee, ts'i'e nga k'uié ndojo ndojoó kjoatsjana. ¹⁴ An je katsjáa éen, kó xtaa kui ngasondiee kats'énch'ó, ngat'a jmí tsi kui ngasondiee chjiiani, xikoó an nga ti jmí tsi kui ngasondiee chjiá an. ¹⁵ Jmí tsi 'niú ts'énmí'aá ts'i'e nga chje'éxín ji kui xtaa, kui ngasondiee, ts'énmí'áñaá ts'i'e nga xín si'inkje'ee xindajín. ¹⁶ Kuijín ngasondiee chjiiani, xikó ts'én ti jmí tsi kui ngasondiee chjiá an. ¹⁷ Ti'intsjieni nguiyaa jakoxii, ngat'a jakoxi boá éen. ¹⁸ Xikó ts'én kananguiyéni kui ngasondiee, ti boá ti ts'én katsanguiya an kui xtaa, kui ngasondiee, ¹⁹ kó tangat'anii kui nga matsjie yojona, ts'i'e nga kamatsjie kui xtaa nguiyaa jakoxii.

²⁰ Tanga jmí ta kjoaa kuí tsi kui xtaa nga ts'énchjiañaá ji, ts'énchjiañaá an kojo kjoaa xta xi s'ijiin an kjoaa én xí kuichjia kui xtaa, ²¹ ts'i'e nga kama ngo, xikoó ji Na'mi, nga ngo ma ñá ji kojo an, ti boá ti ts'én nga ngo ngatama kui xtaa kojo ñá, ts'i'e nga s'ijiin xtaa kui ngasondiee nga ji xi kananguiyéni. ²² Kó kui kjoaje xi katse'éní, je katsjáa kui xtaa, ts'i'e nga kama ngo xikoó ñá nga ngo ma, ²³ ngatama ngo kui xtaa kojo an, kó jí kojo an, ts'i'e nga kjocho't'áa kjoaa ngo tjin xí jakoxii, ts'i'e nga xtaa ngasondiee skuie nga ji xi kananguiyéni, kó nga tjoó kui xtaa xikó ts'én tjoó an.

²⁴ Na'mi, kui xta xi je katse'éní, mejenna nga nínga tikón an, nga ti kja k'uíndojona, ts'i'e nga skuie ngayeje kjoaje xi

katse'éní, ngat'a kini'íntjéní ndeskande koó nga ítjats'ennii kui ngasondiee. ²⁵ Na'mi kixi, nga jakoxi xtaa kui ngasondiee kamábejiin ji, tanga beñaá ji, kó kui xtaa be nga ji xi kananguiyéni, ²⁶ kó an je akóo 'yání ji, kó takó koko ngasee, tsi'e nga kjoatjǒ xi katse'éní k'uiéé kui xtaa, kó an kotjǎnjǎjin kui xtaa.

Bi ts'én kandobá Kjisoo

(Matioo 26:47-56; Markoo 14:43-50; Rkaq 22:47-53)

18 Nguije katsó Kjisoo kui nii, kijjǒ xta tsi'e ngándá xi ingoboaá xonga xi 'mí Sedroon, nínga tikón ngo nguindie nínga matjie ni, kó kǐa ts'as'ienjǒ xta tsi'e. ² Kó Judaa nda xi tjíts'énk'ás'ién Kjisoo, ti kamábe kui nguindiee nga, ngat'a achichí kjín ndiya nga Kjisoo ítikó xta tsi'e kǐaa. ³ Kó Judaa jachó kui nguindiee kó tjienzo jajún, koje jajún xi konda ndi'aa já nguitokoo chiná'mii koje já fariseo. Nga jachó kǐaa ndyiyá'a ndi'ífóko koje yá xi tjítokó ndi'í, koje kǐcha. ⁴ Tanga Kjisoo, ja boǎ je be ngayeje ni xi kamaa, kó jataxie nga bi katsoó kui jaá:

–ǎ'Yá xi ndyimindyiséjǎnú?

⁵ S'e bi katsó kui jaá:

–Kjiso nda Nasaret xí ndyimindyiséjne.

Kó Kjisoo bi katsó:

–An boá.

Kó Juda Iskariotee, nda xi kats'énk'as'ien Kjisoo kǐa tso'bájo kui jaá. ⁶ Nguije: “An boá”, katsó Kjisoo, ngaxton kijí kui jaá, kó ixó t'anangui. ⁷ S'e Kjisoo ti asíyá nguinií kui jaá nga bi katsó:

–ǎ'Yá xi ndyimindyiséjǎnú?

S'e bi katsó nguinií kui jaá:

–Kjisoo nda Nasaret.

⁸ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ja je boá kixiánjǎnú'un nga an, ja tsi an xi ndyimindyiséjǎnú'un, ti'ankjǎjǎnú kui xtaa.

⁹ Kui nií kamá tsi'e nga kjoťjosón ni xi tsíchjia Kjisoo nga bi katsó: “Xta xi katse'éní nde ngojín xi kats'enchaja an.” ¹⁰ Kós'e nda xi 'mí Ximo Peé, ts'axié kichá ndojoó, kó kats'én'oón nga tsatie tjiboanijon kixi Malkoo, ngo nda mosoo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá. ¹¹ S'e Kjisoo bi katsoó Peé:

–Nanguís'ín nguíní kichá ndojóo tjiñinkíchaá. Tsi Na'mii xi ts'éntsjána kui kjoanimaa, ¿a chjiénjín nga kjoa'atio an?

Bi ts'én tsanguínjo Kjisoo nguindyikon jáxaá
(Matioo 26:57-58; Markoo 14:53-54; Rkaa 22:54)

¹² Kós'e jajuún, nda nguitokoo jajuún, kojo jajún xi konda ndi'aa já judíoo katsoboá Kjisoo kó íta'niú, ¹³ kó tjon nda xi 'mí Anáa tsanguínjoo, ngat'a chi'yaá Kaifaa ma, nda xi chiná'mi xi 'niú nk'a xaá kamá kui noó. ¹⁴ Kaifaa kuí boá kui nda xi indyiá'á xta judíoo, nga boá katsoó nga nda ngase nga ta ngo tsi nda xi koya tangat'anii xta naxiíndaá.

Bi ts'én kis'ijña Peé nditsen ndi'aa nda xi 'mí Anáa

¹⁵ Kó kijítjinguí Kjisoo Ximo Peé kojo ingo xta tsi'e Kjisoo. Kó kui ndaa ja boá je be chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, kó ts'as'ienjo Kjisoo nditseen ndi'aa chiná'mi xi 'niú nk'a xaá, ¹⁶ tanga Peé t'a ngantjoaa nditseen kis'ijña. S'e kui nda xi xta tsi'e Kjisoo xi ja boá je be chiná'mi xi 'niú nk'a xaá tsíchjiajo na xi konda ngantjoaa, s'e kats'énk'as'ien Peé nga. ¹⁷ Kós'e na chjinie'bo xi konda ngantjoaa bi katsoó Peé:

–¿A kojo jijín xí xta tsi'e Kjisoo nga?

Kó bi katsó Peé:

–Jmí, ánjín boá.

¹⁸ Kó kjoaa nga achichí nch'án kamá kui niťtjiin, já mosoo chiná'mii kojo jajún xi konda nangoxii, ngo ndi'í ítsié xi kis'indot'a tsi'e nga kats'én'asoo yojoo, kó Peé kĩa kis'ijñajiiin kui jaá nga.

Nda xi 'mí Anáa bi ts'én kats'énkijents'oa Kjisoo

(Matioo 26:59-66; Markoo 14:55-64; Rkaa 22:66-71)

¹⁹ Kó nda chiná'mi xi 'niú nk'a xaá asíyaá Kjisoo kjoaa xta tsí'e kjoaa ni xi akóyá. ²⁰ S'e Kjisoo bi katsó:

–An, ngongá nínga tsijen tsíchjiajo an xtaa kui ngasondiee, ngatsjé nixtjin akoyáa nguiya ndi'a nínga ndokjoa eén Néná kjoo nditsen nangoxii, nínga matikó ngayeje xta judíoo, jmí nixtjin nga nínga 'ma tsíchjiajo an. ²¹ ¿Ánni nga an tibosíyení kuí nii? Tasíye xta xi je tsint'iéna, ngat'a kuí xí be ngayeje ni xi je tsíchjia an.

²² Kó kui nii tjítsó Kjisoo nga ngo ndajun xi kondaa xi tikón kiaa, tsat'a t'anijon nga bi katsoó:

–¿Ánni nga boa ts'én ndokjoeje chiná'mi xi 'niú nk'a xaá?

²³ S'e Kjisoo bi katsó:

–Tsi ndajín kji'i ni xi tsíchjia an, t'íye ji ñání nínga ndajín kji'i, kó tsi nda kji'i ni xi tsíchjia an, ¿ánni nga ti'béní?

²⁴ S'e Anáa takó tjitá'niuú Kjisoo nga katsanguiya nínga tikón nda xi 'mí Kaifaa, nda chiná'mi xi 'niú nk'a xaá.

Bi katsó Peé nga kats'énkiejín yooo nga be Kjisoo

(Matioo 26:71-75; Markoo 14:69-72; Rkaa 22:58-62)

²⁵ Kó Peé takó tikón kixi ra nga tjíts'en'ásoo yooo, kó bi ki'mii:

–¿A kjoo jjin xí xta tsí'e Kjisoo nga?

Tanga Peé kats'énkiejín yooo nga bi katsó:

–Jmí, ánjin boa.

²⁶ S'e ngo nda mosoo chiná'mi xi 'niú nk'a xaá xi xkjín ma ndajun kui xi Peé tsatiee tjiboanijon, bi katsoó:

–¿A ánjin xí kamábeé nga tindyinje Kjisoo, kia nínga tjitjie nii?

²⁷ Jmí, ánjin boa, ti katsó nguini Peé nga kats'énkiejín yooo, kó ti kji'a askandáyá xanda xi'iin.

Bi ts'én tsanguínjo Kjisoo nguindyikón xtitjón Pilatoo
(*Matioo 27:1-2,11-31; Markoo 15:1-20; Rkaa 23:1-5,13-25*)

²⁸ Tsanguínjo Kjisoo nguindyikón Kaifaa kja ndi'a nínga ni'ánjeé xtaa nínga tikón nda xtitjón xi chjiani Romá. Kó kui jaá ts'as'iénjín ndi'a nínga ni'ánjeé xtaa tsi'e nga kama ndándjín, kó boá ts'én kama skjinié nñoó s'ué paskuaa. ²⁹ S'e jataxie Pilatoo kó bi katsoó kui xtaa:

–¿Mí xí ndyifonguita'injnú kui ndaa?

³⁰ S'e bi katsó kui xtaa:

–Tsi ndaxta kui ndaa nde k'iejín ra j'éjo jin.

³¹ S'e bi katsó Pilatoo:

–Ja tanguínjojnú, kó ti'anjéjnúu xikó tsó kjoakitijnú.

Kó xta judío bi katsó:

–Tsjandiéjínje kjoakitij nga tjín xí si'ank'ienjje.

³² Kui nii kamá tsi'e nga jatjosón ni xi katsó Kjisoo, nga katsáyá kóts'en koya. ³³ Kós'e Pilatoo ti ts'as'ien nguini ndi'a nínga ni'ánjeé xtaa, kó tsíchjiaa Kjisoo, s'e bi katsoó:

–¿A jí xí nda Ree xta judío ji?

³⁴ S'e Kjisoo bi katsó:

–¿A ti jí ni xi boá t'íse soboe, axa tjín xi je tsíchjiajoo kjoaa an?

³⁵ S'e bi katsó Pilatoo:

¿A nda judío an? Ti kuíni xta naxíndáa kojo já nguitokoo chinámii xi kats'énk'as'ieen k'iee. ¿Mí xí kini'ín ji?

³⁶ S'e Kjisoo bi katsó:

–Kuijín nguindie nínga botíxomaa kui ngasondiee chjiá an, tsi kui nguindie nínga botíxomaa chjiá an, mosona nde katsjandiéjín ra nga xta judío kats'énk'as'ienna, tanga nguindie nínga botixoma an k'iejín chjiani.

³⁷ S'e bi katsó nguini Pilatoo:

–¿Áan, ja re jí tsoboa?

S'e Kjisoo bi katsó:

–Jí xí boꞤ t'íse nga re an. Já kuíni katsen an, kó já kuíni nga jé'le an kui ngasondiee, tsí'e nga xiyá an ngayeje ni xi jakoxii. Ngayeje xta xi chjiani ni xi jakoxii, nt'ié ndana.

³⁸ S'e bi katsó PilatoꞤ:

–¿Kó mí ni xi jakoxii?

Bi ts'én katse'éjeé nga si'ank'ien Kjisoo

(MatioꞤ 27:15-31; Markoo 15:6-20; RkaꞤ 23:13-25)

Kó nguije boꞤ katsó PilatoꞤ, kijíkon nguinií xta judíoꞤ kó bi katsoó:

–Jmí kjoajín nga si'anjeé kui ndaa. ³⁹ Tanga jún je kamángájnú nga xkí nga ma s'ué paskuaꞤ ngo xi 'boxié an ndoboaya. ¿A mejénjnú nga k'uijñándé an nda Ree xta judíoꞤ?

⁴⁰ Kós'e ngayeje xtaa askandáyá nguinií nga bi katsó:

–Jmí ngata Kjisoojín xi 'bíjñindé, tasá Barrabaa.

Kó kui nda xi 'mí Barrabaa nda chejé kamá.

19 Kós'e PilatoꞤ katsjá kjoa nga akjaa Kjisoo. ² Kó jajuún kats'énda ngo korona nda'yá, kó í'á toko Kjisoo, kó ngo njño koán kats'énkajá, ³ kó kijíkoón kui jaá nga bi katsoó:

–¡Tinde nda Ree xta judío!

Kó akjat'a t'anijon.

⁴ Kó ti jataxie nguinií PilatoꞤ kó bi katsó:

–Tsitsíjenjnú, ts'axié nguiná an, tsí'e nga kamakjínjnú nga jmí jéjiín Kjisoo.

⁵ S'e jataxie Kjisoo nga je tji'á toko korona nda'yaá kojo nga je ts'ényajá njño koaán. Kó bi katsó PilatoꞤ:

–¡K'íe tikón kui ndaa!

⁶ Kó nga je kamábe kui já nguitokoo chiná'mii kojo jajún xi konda nangoxii, askandáyá ma nga bi katsó:

–¡Tjat'e ji kro! ¡Tjat'e ji kro!

Kó bi katsó PilatoꞤ:

–Tanguínjojnú, kó jún tjat'ajnú kro, ngat'a je boꞤ kixian an nga jmí jéjiín.

⁷ Kó xta judfoꝝ bi katsó:

–Jin tikónjne ngo kjoakiti, kó kui kjoakitií tsó nga chjiénga koya, ngat'a ndíí Néná katsoó yooꝝ.

⁸ Nga tsint'ieé kuí nií Pilatoꝝ, achichí katsakjon ngase. ⁹ Kó ti ts'as'ien nguinií nguíya ndi'a nínga ni'ánjeé xtaa, kó ti bi ti katsó nguinií Kjisooꝝ:

–¿Ná nguindie ndokjoe jí?

Tanga Kjisooꝝ jmí ni katsójin.

¹⁰ S'e Pilatoꝝ bi katsoó Kjisooꝝ:

–¿A mejénjiín kondókjoejení? ¿A yejín nga tjínna xá tsí'e nga kot'aa kro kó ti tjínna xá tsí'e nga kuintjoeen?

¹¹ S'e Kjisooꝝ bi katsó:

–Nde ngo xájiín tsí'e nga sí'injéní, tsi Nénájín xi katsjaá kui xaá, kó kuíni nga kui nda xi nguíya ndse kats'énk'as'ienna tsie ngase jé tjíín.

¹² Ndeskande koó kji'a Pilatoꝝ kamámejeén iskjindó, tanga xta judfoꝝ askandáyá ma nga bi katsó:

–Tsi sí'inkjí ndé jí kui ndaa, amingoo Sesajín ji, ngayeje xi mejeén nda re ts'én yojóo, kondraa nda Emperadoꝝ boá.

¹³ Kó nguije tsint'ieé kuí nií Pilatoꝝ, ts'axié Kjisooꝝ nditseen, s'e kats'énk'íjñasón yáxiríe xi 'bíndosón xta xi ni'ánjeé, kja ngo nguindie xi 'mí Gabataa nga én ebreo (Nguindie xi kjiyaa ndijo, tsó kui eén). ¹⁴ Kuí ma níxtjin nga tji'bíjñanda s'ué paskuaa, nguije ma kama ndis'ué. Pilatoꝝ bi katsoó xta judfoꝝ:

–Jé'en k'ie tikón nda Rejnú!

¹⁵ Tanga kui jaá bi katsó nga askandáyá:

–j'Naxié ji, 'naxié ji, tjat'e ji kro!

S'e bi katsó Pilatoꝝ:

–¿A nda Rejnú xi kot'a an kro?

S'e bi katsoó já nguitokoo chiná'mij:

–Sesaa xí rejne, jmíjínjne xi kje'e.

¹⁶ S'e Pilatoꝝ kats'énk'as'ieen kui jaá Kjisooꝝ, tsí'e nga koót'a kro. Kó kui já juún Pilatoꝝ iskjibé Kjisooꝝ kó kijjó.

Bi ts'én akjat'a kro Kjisoo

(MatioꞤ 27:32-50; Markoo 15:21-37; Rkaa 23:26-49)

¹⁷ Kó ti kui Kjisoo tsa'anijín kroꞤ, s'e kijí ngo nguindie xi 'mí nguindiee ndatoko inima, Gólgota, 'mí nga én ebreo, ¹⁸ nínga akjat'a kro Kjisoo kojo ngui jó já, ngo kisit'a nga ngoboá nga ngoboaa, kó Kjisoo ngamasieen kisit'a kro. ¹⁹ Kó PilatoꞤ ngo yátie kats'én'indó xi íjñaá nk'aa kro xi kisit'a Kjisoo xi bi tsó én kisit'aa: “KJISO NDA XI CHJIANI NASARET, NDA REE XTA JUDÍOO.” ²⁰ Kó achichí ma xta judíoo xi kats'ényá kui eén, ngat'a tiñaá naxínda 'niuú nínga kisit'a kro Kjisoo, kó kui ni xi kisit'a yátiee, én ebreo, én griego kojo én latin boá. ²¹ Já nguitokoo chiná'mii bi katsoó PilatoꞤ:

–Ngata nda Ree xta judíojín 'b'jñíi yátiee, tasá: “An xí nda Ree xta judíoo” t'íjñíi, ngat'a boá katsó Kjisoo nga kistso'ba.

²² S'e bi katsó PilatoꞤ:

–Ni xi je it'a an, je it'a an.

²³ Kuíni nga nguije jajuún yít'a kro Kjisoo, iskjíbe njñoꞤ kó nijún tjín kats'én, ngó ngó iskjíbe jajuún. Ti iskjíbe chingaa Kjisoo nga, ngo njño xi jmí tsi katjóyat'a katjóyajon, ta ngo njño kamánda ndeskande nk'a ján ngaskande nguindie ján.

²⁴ S'e ja k'ie ja ngaján bi katsoó xkjín kuí jajuún:

–Kuichíyá ján kuí njñoꞤ, tasá ngo kjoach'áncha koítón, kó 'yára xi tsí'e kama.

Kui nii kamá tsí'e nga jatjosón ni xi tsó xojon eén Néná nínga bi tsoó: “Kats'énkja'asoón xkjín njñona, kó ngasoón njñona katsaton kjoach'áncha.” Kó boá kats'én jajuún.

²⁵ Kó kia t'a kroꞤ kis'ijña naaa Kjisoo, kojo ndichja naaa, kojo na Riya chjoón Kleofaa, kojo na Riya Lenaa. ²⁶ Kó Kjisoo nga kamábe naaa kojo xta tsí'e xi 'niú tjó kamaá xi tikón kīaa, bi katsoó naaa:

–Xtachjoón, k'ie tikón ndíi.

²⁷ S'e jaskan xta tsí'e bi katsoó Kjisoo:

–K'ie tikón naaa.

Kó ndeskande koó kji'a, kui nda xi xta tsi'e Kjisoo kijjo na Riyaa ndi'aa.

²⁸ Nguije kamá kui nii, kó nga Kjisoo je be nga ngayeje nii je kamá, kó tsi'e nga kjoťjosón ni xi tsó xojon eén Néná, bi katsó: –Xíndána.

²⁹ Kó kia kis'ijña ngo tiji xi ndyia bino san, kó jajuún kats'énk'andyi ngo nixó, kó ngo yá ítokó, s'e katsanguit'aa ts'oa Kjisoo. ³⁰ Nguije kats'e Kjisoo bino saan bi katsó:

–Je jatjosón ngayeje nii 'ne.

S'e íxtien kjen kó kats'énk'as'ien asién nixtjiin.

Bi ts'én kananguis'ieen kichayojó niseen Kjisoo

³¹ Kós'e xta judío nga kuí ma nixtjin nga ndyi'bíjñánda s'ué paskuaa, kó tsi'e nga kjaín kroo kisiyojot'a yoojo nga nixtjin ndikón, ngat'a nixtjin xi 'niú ndikón boá, kó 'niú tsí'aa Pilato tsi'e nga kachját'ó ti'míi kui jaá, s'e kich'iejengui yoojo. ³² Kó jachó jajuún, kó iskjít'o ti'míi ngo nda xi nijan akjat'ajo kro Kjisoo, kó ti boá ti kini'ánjo nda xi ingoo, ³³ tanga nga jachó kui jaá nínga tikón Kjisoo, nga kamábe nga je k'ien, nguiti kachját'ójín ti'míi.

³⁴ Kó ngo ndajuun xi ngo kichayojó janijon niseen, kó tjiénmá jatjo jín kojo ndójoa. ³⁵ Kó kui nda xi kamábee, kuí xí chistikó, kó jakoxi boá ni xi katsáyá, kó kuii be nga jakoxi ni xi tjítsó, tsi'e nga kojo jún s'ijinjú. ³⁶ Ngat'a kuí nii kamá tsi'e nga jatjosón ni xi tsó xojon eén Néná nínga bi tsoó: “Nde ngojín ndaa chját'o.” ³⁷ Kó bi tsó ingo ndié xojon eén Néná: “Skotsíjeen kui jaá nda xi kananguis'ieen kichayojó.”

Bi ts'én akjanijín Kjisoo

(*Matioo 27:57-61; Markoo 15:42-47; Rkaq 23:50-56*)

³⁸ Nguije kamá kui nii, ngo nda xi 'mí Kosie xi chjiani naxínda Arimatea xi xta tsi'e Kjisoo kamá, tanga akójiín yoojo xta judío ngat'a katsakjónní, 'niú tsí'aa Pilato tsi'e nga

tsjandieé nga kjojo yojo k'ieen Kjisoo, kó Pilatoo katsjá kjoa. S'e jachó kui nguindiee kó kijjó yojo k'ieen Kjisoo. ³⁹ Kó ti jachó nda xi 'mí Nikodemoo xi ngo ndiya jachókoón Kjisoo nga jñoó, jachó kui nguindiee kó ya'a ma ra tsi ta kantié kilo ni sijen xi 'mí mirra kojo áloe. ⁴⁰ Nga jó kui jaá iskjíbé yojo k'ieen Kjisoo, kó ítsakjájón ngo njñonntjibé xi indyiaá ni sijen, xikó kji'i kjoaxchaá xta judíoo. ⁴¹ Kó kia nguindie nínga akjat'a kro Kjisoo kis'ijña ngo nguindie nínga 'bítjje ni tjie, kó kia kis'ijña ngo ngatsjo tjatsie, nínga kjie jmíjín xi je akjaya. ⁴² Kia ik'ijñaya vojoo Kjisoo, kjoaa nga je jachó nixtjiin s'ué paskuaa xi ts'én xta judíoo, kojo kjoaa nga tiña tikón kui ngatsjoó.

Bi ts'én ja'á'yaá Kjisoo

(Matioo 28:1-10; Markoo 16:1-8; Rkaa 24:1-12)

20 Nixtjin tjoón xomanaa, na Riya Lenaa nga achichí tajñoó, nde kjie ndajín sisién nga kijí ngatsjoó, kó kamábe nga ndijo xi kji'ixtioo ngatsjoó je katjo'óxín. ² Kós'e tsanga ma kijíkoón Ximoo Peé kojo ingo nda xi xta ts'i'e xi achichí tjó kamaá Kjisoo, kó bi katsoó:

–Nguii jmíjín vojoo Ndiaa nguia ngatsjoó, kó yajínjne ñá tsanguínjo.

³ Kó Peé kojo nda xi ingoo xi xta ts'i'e jatjo kó kijí nínga tikón ngatsjoó. ⁴ Kó tsanga ma nga kijí ngajoó, tanga kui nda xi ingo xi xta ts'i'e, 'niú ngase tsanga ta boajín Peé, kó kui tjón jachó ngatsjoó, ⁵ kó nga askotsijenjáya nguiaa ngatsjoó, kamábe nga kia síndo njño xi ik'ítsakjájón Kjisoo, tanga ts'as'iénjín kui ndaa. ⁶ S'e jachó Ximoo Peé, kó ts'as'ien nguia ngatsjoó, kó kamábe njño xi ik'ítsakjájón vojoo Kjisoo nga kia síndo, ⁷ kó nga njño xi ik'íchínguí toko Kjisoo, kjaajín tikón nínga síndo njño xi ngasee, xín tjien tikón ch'o. ⁸ Kós'e ts'as'ien nguia ngatsjoó kojo nda xi ingo xi xta ts'i'e Kjisoo xi jachójo Peé, kui xi tjón jachó kui nguindiee, kamábe, kó kis'ijiin. ⁹ Ngat'a kjie makjínjín ni xi tsó xojon eén Néná, nga

Kjisoō kjoa'á'yá nguinií ngūijiin̄ xtá xi je jesoón. ¹⁰ Kó kui já xi xtá tsi'ē Kjisoō kijíkon̄ nguinií xkjín.

Kjisoō bi ts'én akoó yojoō nā Riyā Lenā

(Markō 16:9-11)

¹¹ Tanga nā Riyā nditseen̄ kis'ijñā, kiā askandá t'a ngatsjoó, kó tjienga ts'énkjandá, kis'ijñando nga askotsijen ngūiyaā ngatsjoó, ¹² kó kiā kamábe jó ndítsjie xi ndiyiyá n̄ño tiboá, ngo xi tikón tokō kojo ngo xi tikón se nínga kis'ijñā yojoō Kjisoō. ¹³ Kó kui ndítsjieē bi katsó:

–Xtachjón, ¿ánní nga tiche'é̄ jí?

S'ē bi katsó kui xtachjoón:

–Ngat'ā je tsanguínjō Ndiána, kó bejín an nínga tsanguínjō.

¹⁴ Ngūije katsó kui nī, kats'énk'afóya, kó kamábe nga kiā tikón Kjisoō, tanga kamákjínjiín nga kui xi'bā xi Kjisoō. ¹⁵ S'ē Kjisoō bi katsó:

–Xtachjón, ¿ánní nga tiche'é̄ jí? ¿'Yá xi timindyisé jí?

Nā Riyā kats'énkjó nga kuí ndá xi konda ngūindiē nínga 'bitjjē ni tjeé̄ kamaá xi ts'énchjiajo, kó bi katsó:

–Tsī ji xi k'injē, t'íyéní nínga ik'íjní yojoō, kó an kjuínjō an yojoō.

¹⁶ S'ē bi katsó nguinií Kjisoō:

–¡Nā Riyā!

Kats'énk'afóya nguinií nā Riyā kó bi katsoó nga tsíchjiajō én ebreo:

–¡Raboni! (Mostrō, tsó kui eén).

¹⁷ Kjisoō bi katsó:

–Ngatā ni'ínjejíní, ngat'ā kjē fikónjáan Na'mina, tanga tasá t'enchíin̄ nts'ié̄ an, kó bi t'íin̄ nga je ts'énfikoon̄ Na'mina xi Na'mijnú nga, Néná xi Nejnú nga.

¹⁸ S'ē kijí nā Riyā Lenā tsi'ē nga kotsoyaā xtá tsi'ē Kjisoō nga kui je kamábe Ndiáā kó nga kui xi katsáyaá kui nī.

Kjisoo bi ts'én akoó yojoo xta ts'i'e

(*Matioo 28:16-20; Markoo 16:14-18; Rkaa 24:36-49*)

¹⁹ Nguije kamájnoo kui nixtjin, nixtjin tjoon xomanaa, tjíchja ngantjoaa nguindie nínga kamátiko xta ts'i'e Kjisoo, ngat'a katsakjónni xta judíoo, ko kia jacho Kjisoo, ko nguije tikónjin ngamasien kui jaa, bi katso:

Ngat'iejnú kjoaxió.

²⁰ Ko nguije katso kui nii, akoo tsja kojo nisen. Ko xta ts'i'e achichí tsja kamaa nga kamábe Ndiaa. ²¹ S'e Kjisoo ti bi ti katso nguinii:

–Ngat'iejnú kjoaxió ngayejejnú, xiko ts'én katsanguiyana Na'mina, ti boa ti ts'én sanguiyajnú'un jún.

²² Ko nguije boa katso, askjonomóo jón xtaa, ko bi katso:

–Chjábejnú Asién Nixtjin Néna. ²³ Ngayeje xta xi si'anjetakónjnú jee, Néna sa'ínjetakoon, ko ngayeje xta xi si'anjetakónjnú jee, Néna sa'ínjetakónjin.

Bi ts'én kis'ijinjin Tomaa

²⁴ Tanga Tomaa, ngo nda xi chjiani já xí tiejoo, xi Nda'nio ki'mii nga, kiajin tikon nga jacho Kjisoo. ²⁵ Ko xta ts'i'e xi ngasee bi katso:

–Je kamáyajne Ndiaa.

Tanga Tomaa bi katso:

–Tjinga skuiejn an tixaa karabo xi ik'iee tsja ko tjinga sanguis'ienjn an njna ndsa an, ko tjinga sanguis'ienjn an ndsa an nisen nínga kini'án'oon, s'ijinjinna.

²⁶ Ko nguije ja'a jin nixtjin nguijee, ti kamátiko nguinii xta ts'i'e Kjisoo kojo Tomaa. Ko jacho Kjisoo nga tjíchja ngantjoaa, ko Kjisoo kasasien kixi ngamasien kui jaa ko bi katso:

–Ngat'iejnú kjoaxió ngayejejnú.

²⁷ S'e Kjisoo bi katso Tomaa:

–T'íjni ji njna ndse k'iee, ko tsitsíjin ndsa an, ko ndibéjeboe' e ndse ko nanguis'ín ji nisena. Ndajn tini'ín nga s'ijinjn kjimaa, tasa s'ijin ngatamaa.

²⁸ S'e Tomaa bi katsó:

–Jí xí Ndiāna, kó jí xí Néná!

²⁹ S'e Kjisoo bi katsó:

–¿A ngat'a kamáyení Toma, a kuíni nga kis'ijiin? Achichí ra tsjaa xta xi kamábejínna, kó kis'ijiin.

Kjoaa nga kamánda kui xojoon

³⁰ Achichí kjín ngase kje'e chiboā xi kats'én Kjisoo nguindyikōn xta ts'i'e, xi kjit'ajín kui xojoon, ³¹ tanga kui ni xi kjit'a k'iee, ts'i'e nga s'ijinjnú nga Kjisoo xi Kristoo, xi ndíí Néná, kó si'ans'ijinjnú ts'i'e nga k'uiéjnnú kjoamindyion nguīyaa ja'eén kui.

Kjisoo bi ts'én akoó yojoo yito xta ts'i'e

21 Nguije kamá kui nií, Kjisoo akó nguinií yojoo xta ts'i'e t'a ndáchíkoón Tiberia, kó bi kamá nga akoó yojoo kui jaá: ² Síndotikó Ximō Peé, Tomaa xi Nda'nio ki'mif nga, Natanael xi chjiani naxiínda Kana nangui xi tikón nguījiiin nangui Galilea kojo ndíí Sebedeo, kojo ngui jó xta ts'i'e Kjisoo. ³ Ximō Peé bi katsoó kui jaá:

–Nda'ya ma ra ts'enfíkijen an.

S'e bi katsó kui jaá:

–Tjián, konguínjone jin.

Kijí kui jaá, kó ts'as'ien ngo tjotso je, kó kui jñoó nde ngo tjio kjíyajiín. ⁴ Nguije masisiéén, jachó Kjisoo t'a chjindiee ndáchíkoón, tanga xta ts'i'e kamábejín tsi Kjisoo xi jachókoón.

⁵ S'e Kjisoo bi katsoó kui jaá:

–Jún boā ndí, ¿a jmíjín chíjnnú ni chinie?

Jmíjínjne katsó kui jaá.

⁶ Kó Kjisoo bi katsó:

–Tjienjnú nda'yajnú xtjieen nga kixii tjotso jee, kó kia kjoyajnú tjio.

S'e kui jaá kats'én ni xi ki'mií, kó ta'ya kamaá nga ts'axié nda'yaa, ngat'a achichí tjiꞤ tsa'a. ⁷ S'e kui nda xi xta ts'i'e xi achichí tjó kats'én Kjisoo, bi katsoó Peé:

–jNdíaa boá!

Kós'e XimꞤ Peé, nga tsint'ié nga Ndíaa xi'ba, tsajá njñoꞤ, ngat'a ja boꞤ je ye'e njñoꞤ kó ts'ajmijin yooꞤ nguijin ndójoaa, ⁸ tanga xta ts'i'e Kjisoo xi ngase xi síndoyá nguiya tjotso jee kijítjinguí Peé, kó iskjifé nda'ya xi achichí tjiꞤ ya'aa, ngat'a ma ra tsi ta tiña úchán metro nínga tikón t'a chjindíee. ⁹ Nga jachó kui jaá t'a chjindíee ndáchíkoón, kamábe ngo ngue'e nínga tjítsjꞤ ngo tjiꞤ kojo ngo pan. ¹⁰ S'e Kjisoo bi katsó:

–Ndibáojnú jó tjiꞤ xi kandobájnú ngot'e ma.

¹¹ Kijíya XimꞤ Peé tjotso jee kó iskjifé nda'yaa nínga kixíí, tjikítsie ma tjiꞤ yi'i nda'yaa, úchán ichítié kojo ján tjiꞤ yi'i ya'a, kó nda tsi achichí kjin ma, katjondiyájín nda'yaa. ¹² S'e Kjisoo bi katsó:

–Jabíjnú'un, kó chiniejnú.

Kó nde ngojín xta ts'i'e xi kamámejeén asíyaá 'yá kui boꞤ, ngat'a be nga Ndíaa xi'ba. ¹³ S'e Kjisoo jachó tiña, kó iskjíbe paan kó katsjaá, kó ti boꞤ ts'én katsjaá tjiꞤ nga.

¹⁴ Kuí xi'bi xi ma jaán ndíya nga Kjisoo akoó yooꞤ xta ts'i'e, nguije ja boꞤ je ja'á'yaá nguijin xta xi je jesoón.

Kjisoo bi ts'én katsjáxaá Peé

¹⁵ Nguije iskjinie nñoꞤ, Kjisoo bi katsoó XimꞤ Peé:

–Ximoo, ndíí JonaꞤ, ¿a 'niú ngase tjoó an ta boajíin kui jaá? S'e bi katsó XimꞤ Peé:

–Joon, Ndíá, je ye ji nga tjóna ji.

S'e Kjisoo bi katsó:

–Chíin chotsangana.

¹⁶ S'e bi katsó nguiní Kjisoo xi ma jó ndíya:

–Ximoo, ndíí JonaꞤ, ¿a tjoó an?

S'e bi katsó Peé:

–Joon, Ndíá, je ye nga tjóna ji.

S'e Kjisoo bi katsó:

–Te'ée ndixcho chotsangana.

¹⁷ S'e xi ma ján ndiya Kjisoo asíyá nguinií Ximo Peé nga bi katsó:

–Ximoo, ndíí Jonaa, ¿a tjoó an?

S'e Peé ndasen kamaá nga xi ma ján ndiya nga Kjisoo bi katsó:

–¿A tjoó an?

Kó bi katsó Peé:

–Ndiá, ji je ye ji ngayeje nii, kó ja je ye ji nga tjóna ji.

S'e Kjisoo bi katsó:

–Chíin chotsangana. ¹⁸ Jakoxi, jakoxi ni xi xiáan: Nga kji'a nga kjindí ngase ji ti jíni xi kichiejé ji njñoó kojo ta nínga kamámejeénri k'in, tanga nguije kamaxchá ji, chjanínk'é ndse, kó kje'e xi sa'ínkajaá njñoó, kó nínga mejénjiín k'uín kó kia konguínjoo.

¹⁹ Kjisoo katsó kui nii kjoaa kóts'en nga koya Peé, kó nga boá ts'én tsjaá kjoaje Néná. Kó nguije katsó kui nii, bi katsó ngase:

–Ndibétjinguiní.

Nda xi 'niú tjó kamaá Kjisoo

²⁰ Peé askotsijen ngaxton, kó kamábe nga tjinguií nda xi xta tsi'e Kjisoo kui xi tjó kats'én, kui nda xi ít'aa toko niseen Kjisoo kji'a nga iskjinie nño nga kamájñoó nga kamá s'ué paskuaa xi bi katsoó Kjisoo: “Ndiá, ¿'yá xí sa'ínk'as'ieen?”

²¹ Nga kamábe Peé kui ndaa, bi katsoó Kjisoo:

–Ndiá, ¿kó kui ndaa, mí xi sa'ín?

²² S'e Kjisoo bi katsó:

–Tsi mejénna nga k'uijná kui ndaa ngaskande nga kjindibá an, ¿kó ji mí ndaseén? Ndibétjinguiní ji.

²³ Kui eén ngayeje já nts'iee xi tsint'ieé, nga kui nda xi xta tsi'e Kjisoo kui xi tjó kamaá, koyajín, tanga Kjisoo jmí tsi

katsó nga koyajín, bi katsó: “Tsi mejénna an nga kui k'uijñá ngaskande nga kjindibá an, ¿kó ji mí ndaseén?”

²⁴ Kuí xi'bì nda xi xta tsì'e Kjisoo xi katsáyá ngayeje kui nií, kó kuí xí kats'én'indó kui nií, kó je ya ñá nga jakoxi ni xi katsáyá.

²⁵ Kó achichí ma ni xi tjín ngase xi kats'én Kjisoo, ni xi tsi xojon akjat'a nga ngo nga ngo, ts'enkjó an nga nde kis'iénjínra xojon xi tjín ngasondiee. Boa kji'i.